

(1)

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1955-1956.

20 JUNI 1956.

WETSONTWERP
betreffende de uitvoering
van bouwwerken.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE ARBEID
EN DE
SOCIALE VOORZORG (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DECONINCK.

Algemene bespreking.

De heer Minister wijst in zijn inleidende beschouwingen er op dat het principiële van het wetsontwerp zegt wat zijn inhoud is; daarover dienen er dan ook geen breedvoerige verklaringen te worden afgelegd.

Hoe is dit wetsontwerp tot stand gekomen ? Zowel de werkgevers- als de werknemersverenigingen hebben de noodzakelijkheid ingezien maatregelen te doen uitvaardigen om een einde te stellen aan de onregelmatige bedrijvigheden in de bouwnijverheid, bekend onder de naam van sluw werk.

Dit sluw werk verwekt oneerlijke economische mededinging; het lokt meestal lage lonen uit en is alszodanig een bedreiging van de normale loonvoorraarden van de arbeiders. Het is daarenboven nadelig voor de sociale zekerheid en bijgevolg schadelijk voor de arbeidersgemeenschap.

(1) *Samenstelling van de Commissie :*

A. — Leden-titularissen : de heren Heyman, voorzitter; Bertrand, De Paepe, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren De Saeger, Duvivier, Kofferschläger, Peeters (Lode), Pêtre, Van den Daele, Vergels, Verhamme. — Bonjean, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Deconinck, Déloyard, De Keuleneir, Deruelles, Dieudonné, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Hicquet, Major. — D'haeseleer, Van der Schueren.

B. — Plaatsvervangende leden : de heren Behogne, Delhache, Ene-man, Verbaanderd, Willot, Wirix. — Demets, Mevr. Lambert, de heren Namèche, Sercu, Toubeau. — De Gent.

Zie :

497 (1955-1956) :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- N° 2 tot 8 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1955-1956.

20 JUIN 1956.

PROJET DE LOI
concernant l'exécution
des travaux de construction.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DU TRAVAIL
ET DE LA PREVOYANCE SOCIALE (1)
PAR M. DECONINCK.

Discussion générale.

Dans son exposé liminaire, M. le Ministre a souligné que le principe consacré par le projet de loi se dégage clairement du texte de celui-ci; il n'y a pas lieu, dès lors de s'y attarder.

Quelle est l'origine du présent projet de loi ? Les organisations des employeurs de même que celles des travailleurs sont persuadées de la nécessité d'édicter des mesures en vue de mettre fin, dans l'industrie de la construction, aux activités irrégulières connues sous le terme de « travail noir ».

Ce travail noir donne lieu à une concurrence économique déloyale; il entraîne généralement le paiement de bas salaires et constitue comme tel une menace pour les conditions de rétribution normales des travailleurs. En outre, il est préjudiciable à la sécurité sociale et, par conséquent, à la communauté des travailleurs.

(1) *Composition de la Commission :*

A. — Membres titulaires : MM. Heyman, président; Bertrand, De Paepe, M^e De Riemaeker-Legot, MM. De Saeger, Duvivier, Kofferschläger, Peeters (Lode), Pêtre, Van den Daele, Vergels, Verhamme. — Bonjean, Me Copée-Gerbinet, MM. Deconinck, Déloyard, De Keuleneir, Deruelles, Dieudonné, Me Fontaine-Borquet, MM. Hicquet, Major. — D'haeseleer, Van der Schueren.

B. — Membres suppléants : MM. Behogne, Delhache, Ene-man, Verbaanderd, Willot, Wirix. — Demets, Me Lambert, MM. Namèche, Sercu, Toubeau. — De Gent.

Voir :

497 (1955-1956) :

- N° 1 : Projet de loi.
- N° 2 à 8 : Amendements.

Het weze opgemerkt en onderstreept dat het wetsontwerp een uitvloeisel is van een overeenstemming bereikt tussen de werkgevers- en de werknemersorganisaties; en bijgevolg geen politiek karakter vertoont.

Een lid meent te moeten doen opmerken dat, ofschoon de voorgebrachte tekst uitgewerkt werd in overeenstemming met de werkgevers- en de werknemersorganisaties, hij zich er toch niet kan van ontmaken kritiek er op uit te oefenen. Volledig akkoord dat er zich een probleem stelt van sluikwerk dat dient te worden bestreden. Een regeling dringt zich dan ook op; maar de tekst van het ontwerp, zoals ons voorgelegd, gaat te ver. Volgens het lid, volstaat het degenen die aktief optreden en zich aan sluikwerk schuldig maken, te verplichten de sociale- en fiscale bijdragen te doen storten en afdragen, teneinde aldus de oneerlijke mededinging uit te roeien.

Hetgeen met het wetsontwerp wordt beoogd beschouwt hij als een gevaarlijk voorgaande. Volgens hem heeft de Regering de voorgelegde tekst al te gemakkelijk aangenomen, zelfs dan wanneer deze werd ontworpen door de werkgevers- en werknemersorganisaties.

Het is, zegt dit lid, als het ware een compromis afgesloten op de rug van de zelfstandige ambachteli, de stielmannen en de eigen-rekening-arbeiders.

De voorziene beperkingen die men wil opleggen beschouwt hij als overdreven. Sociaal is het volgens hem niet aan te nemen; en nog veel minder wanneer men de particulier mede verantwoordelijk stelt.

Wat meer is, zal het aanleiding geven tot al te veel controleverrichtingen, uiteraard nagenoeg onuitvoerbaar.

Men wil het als een losprijs doen doorgaan voor het invoeren van de vijfdagenweek in de bouwnijverheid; iets dat hij verkeerd vindt.

Een ander lid doet opmerken dat de algemene besprekking veel minder noodzakelijk is dan wel een afdoende behandeling der artikelen. Men moet ook niet willen doen alsof het een fiscale aangelegenheid is. Dat is het niet. Het gaat om een overeenkomst afgesloten tussen werkgevers en werknemers.

Wanneer er in dit ontwerp sprake is van beperking van arbeidsduur, dan is het om de Controle mogelijk te maken. Grenzen moeten worden gesteld, ten einde de mogelijkheid te scheppen het sluikwerk tekeer te gaan. Bijgevolg is beperking noodzakelijk. Een feit is dat alle oneerlijke mededinging onmogelijk moet worden gemaakt.

Volgens nog een ander lid, dient er naar te worden gestreefd om een gepaste formule te vinden die niemand schaadt. Het komt hem voor dat de tekst ietwat te ver gaat, al is hij zelfs er van bewust dat alle oneerlijke mededinging dient te worden bestreden. Men kan toch niet alle werken na de volbrachte dagtaak verbieden!

Het mag natuurlijk niet tot een verlaging leiden van de salarissen; maar bestaat er niet een ander middel om degenen te treffen die zich tot oneerlijke mededingingsmogelijkheden in verleiding laten brengen? Kan men deze niet voor de verplichting plaatsen te betalen voor de R.M.Z. en ook fiscale verplichtingen opleggen?

Het ware gewenst dat de heer Minister verklare of er op deze wijze niet een uitkomst te bereiken valt. Er dient vermeden te worden dat ambachtlieden, zelfstandigen, eigen-rekening-werkers, op een ongepaste wijze worden getroffen of uitgeschakeld.

Hij vreest ook dat men sommige maatregelen aan de uitvoerende macht overlaat, hetgeen best te vermijden is. Hij is geenszins ingenomen met de machtiging verleend aan de Vrederechters voor wat betreft het verrichten van controle in de bewoonde plaatsen en hun bijhorigheden.

De heer Minister meent dat de inleidende besprekking aantoont dat eenieder ermee akkoord gaat dat er iets moet worden gedaan om het sluikwerk tekeer te gaan. De gemaakte bemerkingen slaan er alleen op het juiste middel te vinden op welke wijze aan het euvel een einde gesteld. Dit

Il convient de remarquer et de souligner que le projet de loi est le résultat d'un accord conclu entre les organisations des employeurs et des travailleurs et qu'il n'a donc pas un caractère politique.

Un membre croit devoir faire remarquer que quoique le texte présenté ait été élaboré en commun avec les organisations des employeurs et des travailleurs, il ne peut s'abstenir de le critiquer. Il admet volontiers qu'il existe un problème du travail noir et que celui-ci doit être réprimé. Une réglementation s'impose, mais le texte du projet tel qu'il nous est soumis, va trop loin. Selon ce commissaire, il suffirait d'obliger tous ceux qui se livrent au travail noir au paiement des cotisations sociales et des contributions fiscales, pour extirper ainsi cette concurrence déloyale.

Il considère comme un précédent dangereux le but poursuivi par le projet de loi. Selon lui, le Gouvernement a accepté trop facilement le texte proposé, même s'il a été élaboré par les organisations des employeurs et des travailleurs.

Selon ce membre, il s'agit d'un compromis conclu sur le dos des indépendants, des artisans et de ceux qui sont établis à leur propre compte.

Il estime exagérées les restrictions que l'on veut imposer. Au point de vue social, dit-il, le projet est inacceptable; il l'est encore davantage en engageant la responsabilité du particulier.

En outre, il exigera un contrôle beaucoup trop vaste et pratiquement irréalisable.

On veut en faire la rançon de l'introduction de la semaine des cinq jours de travail dans l'industrie du bâtiment; c'est un tort.

Un autre membre estime qu'une discussion générale est moins nécessaire qu'un examen approfondi des articles. On a tort d'en faire une question fiscale. Il s'agit d'un accord conclu entre les employeurs et les travailleurs.

S'il est question, dans le présent projet, d'une limitation de la durée du travail, c'est pour permettre l'exercice d'un contrôle. Des limites sont à prévoir pour pouvoir combattre le travail noir. Par conséquent, une limitation s'impose. Il est évident qu'il faut enrayer toute possibilité de concurrence déloyale.

D'après un autre commissaire, il importe de trouver une formule qui ne soit préjudiciable à personne. Il lui semble que le projet va un peu trop loin, bien qu'il considère qu'il convient de combattre toute concurrence déloyale. On ne peut cependant interdire toute activité après l'accomplissement de la tâche journalière!

Toutefois, il ne peut en résulter une baisse des salaires. Mais n'y a-t-il pas un autre moyen de punir ceux qui se laisseraient tenter par la concurrence déloyale? Ne peut-on les obliger à payer des cotisations à la sécurité sociale ainsi que des impôts?

Il conviendrait que M. le Ministre examine s'il n'existe pas de solution de ce côté. Il faut éviter de punir ou d'exclure injustement les artisans, les indépendants et ceux qui travaillent pour leur propre compte.

Il craint qu'on ne laisse certaines mesures à l'appréciation du pouvoir exécutif, ce qu'il faudrait plutôt éviter. Il n'est nullement partisan de voir accorder aux juges de paix le pouvoir de contrôler les locaux habités et leurs dépendances.

M. le Ministre estime qu'il résulte des premiers échanges de vues que chacun est d'accord pour combattre le travail noir. Les observations visent uniquement la manière d'y mettre fin. C'est ce que nous devons examiner à l'occasion de l'examen des articles, afin de fixer les modalités d'appli-

hebben we gezamenlijk te onderzoeken bij het bespreken van de artikelen en de modaliteiten er bij te bepalen. Weliswaar kunnen hier of daar verkeerde voorstellingen van bepaalde teksten voorkomen, doch de verdere bespreking kan dit ophelderter.

Daarna houdt een ander lid er nog aan te verklaren dat hij 100 % akkoord gaat met het voorgelegd wetsontwerp; doch gezien de Regering positie nam, zou hij wensen te worden ingelicht over de geldelijke en ekonomiesche gevolgen die uit dit wetsontwerp zouden kunnen voortvloeien. Welke terugslag zou dit bvb. kunnen hebben op de aanswerving van vreemde arbeidskrachten? Zal het afhankelijk maken van dit wetsontwerp om over te gaan tot de invoering van de vijfdagenweek, niet van aard zijn andere moeilijkheden in leven te roepen? Gezien er dan toch afwijkingen in vooruitzicht zullen dienen te worden gesteld, zou het dan niet beter zijn, niet zo ver te gaan als wel het ontwerp voorziet?

Daaropvolgend komt nog een lid tussenbeide om zijn instemming te betuigen met de heer Minister en er op te wijzen dat het best zijn zou de bespreking volledig te besteden aan het oppunt stellen der artikelen.

Maar onderhavige zaak is niet eigen aan de bouwnijverheid alleen. Ook in andere rijverheden bestaat er sluikwerk dat te bestrijden valt.

Vermits de werkgevers en werknemers akkoord gaan met de inhoud van het wetsontwerp, zo voegt nog een ander lid er aan toe, zou het verkeerd zijn er een politiek ontwerp in te zien. Alleen wordt gevraagd het sluikwerk uit te roeien.

Het zou verkeerd zijn, voert de heer Minister nog aan, te veronderstellen dat wij voor een overdreven tekort aan arbeidskrachten zullen komen te staan; zelfs in vooruitzicht van de tentoonstelling van 1958. Sommige schattingen gewaagden van nagenoeg 45.000 vreemde arbeidskrachten, waarop beroep zou dienen te worden gedaan. Een nauwkeuriger onderzoek heeft uitgewezen dat het hoogstens zou kunnen gaan tot 10.000 vreemde arbeiders.

De heer Minister is ook van advies dat het probleem van het sluikwerk zich stelt in nog meer andere bedrijven dan de bouwnijverheid; doch het blijkt niet mogelijk alles ineens te regelen.

Een werkgroep werd intussentijd reeds aangesteld hebende tot opdracht een algemene uitkomst te bewerken voor het sluikwerk in algemene zin.

Verdere bespreking.

Bij de inleiding van de verdere bespreking wordt door een lid de vraag gesteld aan de heer Minister of er dringendheid met dit wetsontwerp gemoeid is? Het lid in kwestie meent te weten dat meerdere hoofden van bouwondernemingen aandringen op de beteugeling van het sluikwerk, maar zij argumenteren dit niet goed; vooral daar waar gewezen wordt op de al dan niet vereffening van de bijdragen aan de R.M.Z.

Dit wetsontwerp, wedervaat de heer Minister, is in zekere mate verbonden aan het invoeren van de vijfenveertigurenweek verdeeld over vijf dagen. Werkgevers en werknemers zijn het er over eens geworden om het ene aan het andere te verbinden. Per 1 juli 1956 wordt de vijfenveertigurenweek in toepassing gebracht, maar de overgang tot de toepassing van de vijfdagenweek zou maar geschieden na inwilliging van onderhavig wetsontwerp. Bijgevolg, bevinden wij ons voor een transactievoorstel, waarvan wij rekening hebben te houden.

Het aanvaarden van het principe sluit evenwel de bespreking niet uit over de toepassingsmodaliteiten.

Daarop stelt het lid een bijkomende vraag, teweten of, onafgezien het feit dat het toepassen van de vijfdagenweek

cation. Certains textes sont susceptibles d'être corrigés, ce qui pourra se révéler au cours de la discussion.

Ensuite, un commissaire tient à déclarer qu'il est entièrement d'accord avec le projet de loi; mais, le Gouvernement ayant pris position, il voudrait être informé des répercussions économiques et financières pouvant résulter du projet de loi. Quelle serait, notamment, son incidence sur le recrutement de la main-d'œuvre étrangère. En subordonnant ce projet de loi à l'instauration de la semaine des cinq jours, ne provoquera-t-on pas d'autres difficultés? Puisque, de toute façon, des dérogations sont envisagées, ne vaudrait-il pas mieux de ne pas s'engager aussi loin que le projet?

Un autre commissaire intervient pour marquer son accord avec M. le Ministre et pour souligner qu'il vaudrait mieux consacrer la discussion à la mise au point des articles.

Toutefois, le problème qui nous occupe ne concerne pas uniquement l'industrie du bâtiment. Le travail noir doit être combattu dans d'autres secteurs.

Un autre membre ajoute que puisque les employeurs et les travailleurs sont d'accord sur le contenu du projet de loi, ce serait une erreur d'y voir un projet politique. Tout ce qu'on envisage, c'est d'enrayer le travail noir.

M. le Ministre signale encore que ce serait une erreur de supposer que nous allons nous trouver devant une pénurie exagérée de main-d'œuvre; même en prévision de l'Exposition de 1958. Certaines estimations prévoient qu'il faudra faire appel à environ 45.000 travailleurs étrangers. Une étude plus approfondie a démontré qu'il s'agira tout au plus de 10.000 travailleurs étrangers.

M. le Ministre est d'accord pour dire que le problème du travail noir se pose aussi dans d'autres industries que celle du bâtiment; mais il semble impossible de réglementer tout à la fois.

Un groupe d'études a déjà été chargé de la recherche d'une solution d'ensemble pour le problème du travail noir.

Suite de la discussion.

Avant de poursuivre la discussion, un membre demande à M. le Ministre si le projet de loi est urgent. Il croit savoir que plusieurs entrepreneurs de travaux de construction insistent pour que le travail noir soit réprimé, mais leur argumentation fait fausse route surtout lorsqu'on y mêle la fraude des cotisations à l'O.N.S.S.

M. le Ministre répond que le présent projet se rattache, dans une certaine mesure, à l'instauration de la semaine des quarante-cinq heures réparties sur cinq jours. Les employeurs et les travailleurs se sont mis d'accord pour lier ces deux questions. La semaine des quarante-cinq heures entrera en vigueur le 1er juillet, mais l'application de la semaine des cinq jours se fait seulement après le vote du présent projet de loi. Nous nous trouvons donc en présence d'une proposition transactionnelle dont nous devons tenir compte.

L'approbation du principe n'exclut cependant pas la discussion des modalités d'application.

Après quoi, le même commissaire pose une question complémentaire pour savoir si des amendements peuvent être

afhangig wordt gemaakt van dit wetsontwerp, er amendementen mogen worden overgelegd?

Hierop verstrekt de heer Minister volgend antwoord : Akkoord gaan over het principe, sluit het wijzigen van de tekst der modaliteiten van uitvoering niet uit. Technische oppuntstelling kan derhalve geschieden.

Een nader lid dringt aan om de bespreking niet te verdragen. Allen zijn wij akkoord over de verkorting van de arbeidsduur en ook over de reglementering van het sluikwerk. Volgens hem mag de algemene bespreking als geëindigd worden beschouwd. Voortaan kan worden overgegaan tot het bespreken van de artikelen en de overlegde amendementen.

Een ander lid dat ook echo's van ondernemingshoofden heeft opgevangen, zegt dat men met de wet inzake bestrijding van het sluikwerk zo spoedig mogelijk zou dienen klaar te komen.

Gezien het principieel akkoord, zou men zich kunnen uitspreken over de inleidende principiële eerste alinéa van artikel 1, wordt door de heer Minister gezegd.

Door de heer Eeckman wordt een amendement verdedigd om bij de opsomminglijst van de aard der opgenomen werken in artikel 1, er een n° 25 aan toe te voegen, zeggend : « De werken voor het aanleggen en herstellen van alle elektrische leidingen en installaties ».

Volgens de heer Minister is het mogelijk de opsomming uit te breiden tot andere bedrijven en ondernemingen, maar men mag hier niet uit het oog verliezen dat de opsomming beperkt is tot de bevoegdheden van het Paritaire Comité van de Bouwnijverheid. Nochtans is een overwegen tot uitbreiding niet uitgesloten; echter na grondige studie.

Nochtans is in het oog te houden dat n° 22 van de opsomming op de electriciteitsleidingen slaat, zodat daardoor reeds kan tegemoet worden gekomen aan de bezorgdheid van indiener van het amendement.

Voor wat de eigenlijke elektrische bedrijven betreft, zegt een ander lid, moet in acht worden genomen dat deze buiten de bevoegdheid vallen van het Paritaire Comité voor de Bouwnijverheid.

Een ander lid zou het als ongepast beschouwen indien de wetgever in deze aangelegenheid alles zou moeten afstemmen op wat het Paritaire Comité van het Bouwbedrijf heeft beslist. Onmogelijk kunnen wij ons hier gebonden voelen door de afgesloten conventie. Daarenboven is hij de mening toegedaan dat artikel 2 een te verregaande bevoegdheid toekent, dààr waar gezegd wordt dat de Koning de opsomminglijst in artikel 1 kan wijzigen. Hij dringt daarenboven aan op een zekere soepelheid.

Men zou ongelijk hebben te denken, zo zegt de heer Minister, dat de onderhavige tekst van het wetsontwerp werd opgemaakt door het Paritaire Comité voor het Bouwbedrijf. Reeds een goed jaar en half geleden is men met deze kwestie bezig in het departement. Een werkgroep werd aangesteld om de zaak in te studeren; en dit niet alleen voor het bouwbedrijf, want in meer andere bedrijven wordt sluikwerk verricht.

Voor het bouwbedrijf werd de tekst van het wetsontwerp opgesteld door de bevoegde technische diensten van het departement. Maar bij de oppuntstelling van dit wetsontwerp kan men bezwaarlijk buiten de bevoegdheden treden van het Paritaire Comité voor het Bouwbedrijf, gezien de overeenkomst getroffen tussen de werkgevers- en werknemersverenigingen op gebied van sluikwerk.

Vermits de heer Minister akkoord is, zegt een lid, om de beteugeling van het sluikwerk gebeurtelijk uit te breiden tot andere bedrijven dan het bouwbedrijf, zou hij er willen om verzoeken de opsomminglijst nog eens nauwkeurig na te gaan, opdat zich geen vergetelheden zouden voordoen. Zo bvb. is hij niet ingenomen met het « enzo-

déposés, indépendamment du fait que l'application de la semaine des cinq jours sera subordonnée au vote du présent projet de loi.

M. le Ministre répond : l'accord sur le principe n'exclut pas la possibilité de modifier les modalités d'application. Une mise au point technique est donc possible.

Un autre membre demande que la discussion ne soit pas remise. Nous sommes tous partisans de la réduction de la durée du travail, ainsi que de la réglementation du travail noir. Selon lui, on peut considérer la discussion générale comme close. On peut passer maintenant à l'examen des articles et des amendements présentés.

Un autre membre, se faisant l'interprète des chefs d'entreprise, dit que la loi contre le travail noir devrait être promulguée dans le plus bref délai.

Vu l'accord de principe, dit M. le Ministre, l'on pourrait se prononcer sur le premier alinéa de l'article premier.

M. Eeckman défend un amendement tendant à ajouter à l'énumération des travaux visés, à l'article premier, un n° 25 libellé comme suit : « les travaux de pose et de réparation de toutes canalisations et installations électriques ».

Selon M. le Ministre, la liste peut être étendue à d'autres industries et entreprises, mais il ne faut pas perdre de vue que l'énumération se limite à la compétence de la Commission paritaire nationale de la construction. Toutefois, une extension pourrait être envisagée, mais seulement après un examen approfondi.

En outre, il y a lieu de tenir compte du fait que le n° 22 de l'énumération se rapporte déjà aux canalisations électriques, ce qui, dans une certaine mesure, rencontre les préoccupations de l'auteur de l'amendement.

En ce qui concerne les entreprises d'électricité proprement dites, un autre membre rappelle qu'elles ne sont pas de la compétence de la Commission paritaire nationale de la construction.

Un autre membre estime qu'en cette matière le législateur n'est pas tenu d'admettre tout ce qu'a décidé la Commission paritaire nationale de la construction. En tout cas, nous ne pouvons pas être liés par l'accord intervenu. En outre, il est d'avis que l'article 2 confère des pouvoirs trop étendus, en disant que le Roi peut modifier l'énumération de l'article premier. D'autre part, il insiste sur une certaine souplesse.

On aurait tort de croire, dit M. le Ministre, que le texte du présent projet de loi a été élaboré par la Commission paritaire nationale de la construction. Le Département s'occupe de la question depuis plus d'un an et demi. Un groupe de travail a été chargé de l'examen du problème, et ce non seulement pour l'industrie de la construction, car il y a d'autres industries où sévit le travail noir.

Pour le bâtiment, le texte du projet de loi a été établi par les services techniques compétents du département. Mais lors de la mise au point de ce projet de loi, on pourra difficilement ignorer la compétence de la Commission paritaire nationale de la construction, vu l'accord conclu entre les organisations des employeurs et des travailleurs en matière de travail noir.

Etant donné que M. le Ministre consent à étendre éventuellement la répression du travail noir à d'autres industries que celle de la construction, un membre insiste sur un examen minutieux de l'énumération afin de ne rien omettre. Ainsi par exemple, il s'inquiète de l'*« etc. »* au n° 22 de l'énumération. La justice doit savoir exactement ce qui est punis-

voort » bij nr 22 van de opsommingslijst. Het gerecht dient goed te weten wat strafbaar is. De rechters moeten precies weten waaraan zij zich hebben te houden; zoniet loopt men gevaar dat talrijke inbreuken ongestraft zullen worden gelaten.

Waarom zou men niet zeggen, gaat hij verder, dat voor het aanbrengen van wijzigingen, zoals voorzien in artikel 2, het advies zou dienen ingewonnen te worden van de Nationaal Raad van de Arbeid.

Deze Nationale Raad lijkt hem toch het meest bevoegd!

Een ander lid laat opmerken dat het wijzigen van de bevoegdheid geen absolute verplichting in zich sluit, vermits er impliciet wordt gezegd: « De Koning kan de lijst aanvullen of er van schrappen ». Hij zou trouwens niet kunnen aanvaarden dat er een uitdrukkelijke bindende verplichting zou bestaan tussen artikel 1 en artikel 2.

Het bestrijden van het sluikwerk in andere bedrijven, is volgens hem even noodzakelijk. Waarom zouden wij niet zo vrij mogen zijn te zeggen in welke andere bedrijven, vraagt hij zich af.

De heer Minister geeft toe dat de opsommingslijst niet alles vermelden kan; en de vermelding « enzovoort » bij nr 22 is er het bewijs van dat niet alles kan worden opgesomd. Het gerecht heeft in zekere mate uit te maken of sommige aanverwante bedrijvigheden onder toepassing vallen.

Voor wat de raadpleging van de Nationale Raad van de Arbeid betreft, is onderverstaan dat hij geraadpleegd wordt van zodra het Paritaire Comité op wijzigingen aandringt. Men zou dit wellicht duidelijker kunnen bepalen, maar het moge aldus worden verstaan.

Een ander lid meent de aandacht te moeten vestigen op de onder artikel 1 vallende aard van de werken en deze welke worden uitgevoerd voor de gemeente in regie. Voor deze bepaalde werken geldt niet de toepassing van het handelsregister waarover nochtans in artikel 6 wordt gesproken. Zullen de gemeenten, in deze, dan niet voor moeilijkheden komen te staan, vraagt hij zich af.

« De gekoesterde vrees van het lid, zegt de heer Minister, is ongegrond. De gemeenten dienen geenszins te beschikken over een handelsregister. Gemeentebesturen zijn hier werkmeester.

In afwachting dat er verder over het toepassingsveld en over de toepassingsmodaliteiten wordt gediscuteerd, wordt algemeen het principe van het wetsontwerp bijgetreden door het aanvaarden, bij algemeenheid van stemmen, van de eerste alinea van artikel 1, luidend als volgt: « Het is verboden de hierna opgesomde werken uit te voeren, te laten uitvoeren of te doen uitvoeren buiten de voorwaarden bij deze wet bepaald ».

Bespreking van de artikelen.

Nu, dat het principe van het wetsontwerp werd aangenomen, zegt de heer voorzitter, past het over te gaan tot de besprekking der artikelen.

In verband met de opsomming nr 15 van artikel 1, stelt een lid de vraag om te weten of de opfrissingswerken in de huiselijke inrichtingen, onder toepassing vallen van de bepalingen van dit ontwerp?

Volgens de heer Minister zijn dit gelegenheidswerken van ondergeschikte betekenis die zouden kunnen worden gerekend door artikel 8. Anderzijds, zou dit enigzins in verband kunnen worden gebracht met het amendement ingediend door de heer Duvivier bij artikel 3, al is het nog waar dat het beoogde door dit amendement moeilijk is toe te passen. Wat betekent in feite de uitdrukking dat bepaalde werken een vastgestelde som niet zullen mogen overschrijden? Zulke onzekere verhoudingen kunnen niet weerhouden worden.

sable. Les juges doivent savoir à quoi s'en tenir; sinon on court le risque de voir de nombreuses infractions échapper à toute sanction.

Pourquoi ne dirait-on pas, poursuit-il, qu'avant d'apporter les modifications prévues à l'article 2, il faudra solliciter l'avis du Conseil national du Travail.

Ce conseil national lui paraît tout de même le plus qualifié en l'occurrence!

Un autre membre fait remarquer que la modification de la compétence n'implique pas une obligation absolue, puisqu'il est dit formellement : « Le Roi peut compléter la liste des travaux (...) ou en retrancher certains... ». D'ailleurs, il n'admettrait pas qu'entre l'article premier et l'article 2 il existe une obligation formelle.

A son avis, il importe également de réprimer le travail noir dans d'autres industries. Pourquoi ne pas dire dans quelles autres industries, demande-t-il.

M. le Ministre reconnaît que l'énumération ne peut pas tout mentionner; la mention « etc. » au nr 22 en est la preuve. Dans une certaine mesure, la justice devra établir si certaines activités connexes tombent sous l'application de la loi.

En ce qui concerne la consultation du Conseil national du Travail, il est bien entendu que celui-ci sera consulté dès que la commission paritaire réclame des modifications. Cela pourrait être dit plus clairement, peut-être, mais c'est ainsi qu'il faut le comprendre.

Un membre croit devoir attirer l'attention sur la nature des travaux énumérés à l'article premier, et sur les travaux exécutés en régie pour la commune. Ces travaux ne tombent pas sous l'application du registre de commerce, dont il est question pourtant à l'article 6. Le membre se demande si les communes ne s'exposeront pas alors à des difficultés.

Ces craintes ne sont pas fondées, dit M. le Ministre. Les communes ne doivent nullement disposer d'un registre de commerce. L'administration communale est dans ce cas le maître de l'ouvrage.

En attendant un débat plus approfondi sur le champ d'application et sur les modalités d'exécution, la Commission se rallie au principe du projet de loi, en adoptant, à l'unanimité des voix, le premier alinéa de l'article premier, libellé comme suit : « Il est interdit d'exécuter, de laisser exécuter ou de faire exécuter, en dehors des conditions prévues par la présente loi, les travaux énumérés ci-après ».

Examen des articles.

Le principe du projet de loi ayant été admis, il y a lieu, déclare M. le Président, de procéder à l'examen des articles.

Au sujet du 15e de l'énumération de l'article 1er, un commissaire demande si les travaux d'aménagement intérieur tombent sous l'application du présent projet?

De l'avis de M. le Ministre, il s'agirait de travaux occasionnels d'ordre secondaire auxquels pourraient s'appliquer les dispositions de l'article 8. On pourrait, d'autre part, lier cette question à l'amendement présenté par M. Duvivier à l'article 3, quoique l'objet de cet amendement soit d'une application difficile. Que signifie en réalité l'expression que certains travaux ne pourront dépasser une somme déterminée? On ne peut retenir des éléments aussi incertains.

Een lid meent te moeten opmerken dat er toch voorgaanden zijn in de aard van het amendement in kwestie en verwijst hierbij naar de fiskale wetgeving, waar facturen bij aflevering van min dan 150 frank niet in aanmerking worden genomen. Zoietz dagtekent reeds van vóór de oorlog.

Dese richting inslaan zou, volgens de heer Minister, gevaarlijk kunnen zijn; want dan zou worden overgegaan tot versnippering van arbeidsduur en van arbeidsdagen. Dergelijke opzettelijke afwijkingen zouden een gevaarlijk voorgaande kunnen worden.

Steller van het amendement bij artikel 3 houdt er aan nadrukkelijk te onderstrepen dat de bedoeling er van veel verder reikt dan sommigen wel denken; het gaat er immers om, de vrijheid van arbeid niet te laten beknotten !

Verliest men uit het oog dat het de werklozen toegelaten is bepaalde werken uit te voeren ? Zal men de werklozen begunstigen ten opzichte van de regelmatige arbeiders ? Zal men de mensen, die zich een woning aanschaffen, beletten deze gaanderweg op te frissen, te verfraien en naar de familiële noodwendigheden aan te passen ?

Zijn houding ten opzichte van het ontwerp zal afhangen van de tekst die men al dan niet op punt zal stellen.

De heer Minister erkent dat de gemaakte bemerkingen niet alle van grond onthouden zijn; maar het aanvaarden van het amendement kan tot gevaarlijke afwijkingen overslaan. De Federatie van het Bouwbedrijf heeft desaangaande reeds belangrijk voorbehoud gemaakt. Laten we zoeken naar een uitkomst; maar blijven we daarbij bij de bevoegdheden van de in aanmerking komende Paritaire Commissie.

Een ander lid is niettemin van oordeel dat het kwestieuze amendement aandacht verdient; doch houdt er aan nadruk te leggen op de inhoud van artikel 6 die, volgens hem, gevaarlijke tendens vertoont. Hij vraagt de heer Minister wat de criterea in zich sluit tot onderwerping aan de Maatschappelijke Zekerheid ?

Volgens de heer Minister, zegt de R. M. Z. twee uren werken per dag.

Een lid vraagt zich af, of gelegenheidswerken van huishoudelijke en voorbijgaande aard, niet soms in aanmerking zouden kunnen worden genomen om te worden toegelaten.

Wij bevinden ons, zegt nog een lid, voor een moeilijke tekstformulering. Het wetsontwerp raakt het privé-initiatief aan en verwekt de schijn dat wij de vooruitziede arbeiders willen straffen. Werken na dagtaak, is volgens hem veroorloofd.

Een ander lid is er om bezorgd te vernemen of arbeiders in dienst van bepaalde bedrijven, zullen mogen worden aangewend tot het uitvoeren van werken, die niet precies tot hun vak behoren, bij ogenblikken van nijverheidsslapte of van werkloosheid.

De heer Minister heeft er niets tegen dat alinéa 1 van artikel 5, een wijziging ondergaat om bepaalde onderhouds-werken toe te laten.

Steller van amendement bij artikel 1 (Opsomming 25) houdt er aan te verklaren dat voor wat de electrische leidingen betreft, het wel gaat om werken uitgevoerd bin-nenhuis.

Door een lid wordt gezegd dat de tekst van artikel 2 veel te ver gaat inzake wijzigingen aan te brengen door de Uitvoerende Macht. Derhalve vraagt hij artikel 2 te verwijpen. Daarenboven is hij de mening toegedaan dat de tweede alinéa veel te veel raadplegingen oplegt van commissies.

Verliezen wij geenszins uit het oog, zegt de heer Minister, dat er zich bestendig wijzigingen in de onderscheiden bedrijven voordoen en nevenliggende bedrijven ontstaan. Ter geruststelling, stelt hij voor, ook nog de Nationale Raad van de Arbeid te raadplegen voor gebeurlijk geval.

Een lid dringt nog aan op schrapping van artikel 2. Vol-

Un membre croit devoir observer qu'il existe cependant des précédents semblables à l'amendement en question et se réfère, à ce sujet, à la législation fiscale qui n'exige pas de facture pour les fournitures de moins de 150 francs. Ce régime date déjà d'avant la guerre.

S'engager dans cette voie pourrait, d'après M. le Ministre, être dangereux, car ce serait provoquer l'éparpillement de la durée du travail et des journées de travail. De telles dérogations pourraient constituer un précédent dangereux.

L'auteur de l'amendement à l'article 3 tient à souligner que l'objet de celui-ci est beaucoup plus large que certains pourraient le croire; il s'agit, en effet, de sauvegarder la liberté du travail.

D'ailleurs, il est permis aux chômeurs d'effectuer certains travaux. Favorisera-t-on les chômeurs à l'égard de travailleurs réguliers ? Empêchera-t-on les gens qui ont acquis une maison de l'embellir progressivement et de l'adapter aux nécessités familiales ?

Son attitude à l'égard du projet dépendra de la mise au point du texte.

M. le Ministre admet que les observations formulées ne sont pas toutes dénuées de fondement, mais l'adoption de l'amendement pourrait entraîner de dangereuses dérogations. La Fédération du Bâtiment a déjà formulé de sérieuses réserves à ce sujet. Recherchons une solution, mais tenons-nous en à la compétence de la commission paritaire du secteur intéressé.

Un autre commissaire est néanmoins d'avis que l'amendement en question mérite l'attention, mais il tient à souligner que, d'après lui, l'article 6 révèle une tendance dangereuse. Il demande à M. le Ministre quels sont les critères impliquant l'assujettissement à la Sécurité Sociale ?

D'après le Ministre, l'O. N. S. S. admet deux heures de travail par jour.

Un commissaire se demande si on pourrait autoriser des travaux d'intérieur occasionnels et temporaires.

Nous nous trouvons, dit encore un commissaire, en présence d'un texte difficile à formuler. Le projet de loi porte atteinte à l'initiative privée et donne l'impression que nous voulons punir les travailleurs prévoyants. Il doit être permis, à son avis, de travailler après l'accomplissement de la tâche journalière.

Un autre membre aimeraient savoir si les travailleurs au service d'entreprises déterminées, pourront, en cas de ralentissement de l'activité industrielle ou de chômage, être affectés à l'exécution de travaux qui ne cadrent pas précisément avec leur métier.

M. le Ministre ne s'oppose pas à la modification de l'alinéa 1e de l'article 5 en vue de permettre l'exécution de certains travaux d'entretien.

L'auteur de l'amendement à l'article premier (Point n° 25 de l'énumération) tient à déclarer qu'en ce qui concerne les canalisations électriques, il s'agit bien de travaux effectués à l'intérieur des maisons.

Un membre de la Commission dit que le texte de l'article 2 va trop loin en ce qui concerne les modifications à apporter par le Pouvoir Exécutif. Il demande, dès lors, le rejet de l'article 2. En outre, il estime que le second alinéa impose trop de consultations de commissions.

Ne perdons pas de vue, observe M. le Ministre, que des changements interviennent continuellement dans les divers métiers et que des métiers connexes se créent. Pour rassurer les membres, il propose de consulter, le cas échéant, également le Conseil National du Travail.

Un membre réclame la suppression de l'article 2. A son

gens zijn mening, moet het parlement baas blijven van deze aangelegenheid.

De heer Minister houdt er nog aan er op te wijzen dat dergelijke raadplegingen en het verlenen van wijzigingsmogelijkheden van de Uitvoerende Macht, in meerdere wetten voorkomt.

Het voorstel om artikel 2 te schrappen, wordt verworpen met 12 stemmen tegen 10 en 1 onthouding.

Daarop dringt de heer Minister aan om de tekst van artikel 2 te wijzigen en aan te vullen met raadplegen van de er bij betrokken Paritaire Commissies en de Nationale Raad van de Arbeid.

Het lid dat zich heeft onthouden, houdt er aan te verklaren dat het zich heeft onthouden omdat de bevoegdheden niet duidelijk genoeg zijn afgebakend. Zekere bedoelingen zijn moeilijk te verzoenen. Sommige bepalingen zouden zich beperken tot de bevoegdheden van de Paritaire Commissie van het Bouwbedrijf; andere zouden ze over het hoofd zien. Dit zal moeilijkheden veroekken.

Om dit alles te vermijden, is het aangewezen ook de Nationale Raad van de Arbeid te raadplegen, zegt de heer Minister. De Nationale Raad van de Arbeid, als opperste orgaan, heeft zich boven de speciale bevoegdheden van de Paritaire Commissies te stellen.

Zou men zich niet kunnen beperken, vraagt een lid, met een tekst bij artikel 2 die zegt : De Koning kan preciseren ?

Heeft men iets tegen het raadplegen van de Economische Raad van de Middenstand, vraagt nog een ander lid. Zeker niet, is het antwoord.

Het goedstemmen van artikel 2 wordt daarop verdaagd tot de volgende zitting.

Bij wijze van amendement, wordt artikel 2 van het ontwerp door een volledig nieuwe tekst vervangen.

Door een lid wordt gevraagd het woord « aanvullen » voorkomend in de nieuwe tekst te vervangen door « omschrijven ». Hij kan niet aannemen dat nu te ver zou worden gegaan en te veel macht aan de Koning zou worden verleend.

De heer Minister laat opmerken dat het de Koning niet aangewezen is bepaalde opsommingen te omschrijven. Dit behoort tot de Wetgevende macht. De Uitvoerende Macht treedt alleen hier 'op na gedane raadplegingen. Derhalve wordt deze voorgestelde wijziging afgewezen.

Een ander lid dringt aan op het uitbrengen van gelijkluidend advies van de Nationale Raad van de Arbeid.

Volgens de heer minister is dit niet te doen. Gelijkluidend advies is niet aannemelijk. Zoets zou hinderend werken. De regering blijft verantwoordelijk voor haar werk.

Aangenomen wordt dat de nederlandse tekst een lichte wijziging dient te ondergaan om in overeenstemming te blijven met de franse tekst van artikel 2.

Gezien wij ons hier voor een volledig nieuwe wetgeving bevinden, voert een lid aan, moeten wij trachten de wet zo goed mogelijk te maken. Hij beschouwt zijn voorstel inzake gelijkluidend advies van de Nationale Raad van de Arbeid als een waarborg.

Zonder die verkeerde richting op te gaan, zegt de heer minister, kan men toch een verbeterde tekst voorbrengen. Men zou bvb. kunnen zeggen in de te nemen koninklijke besluiten waarom het advies uitgebracht door de Nationale Raad van de Arbeid niet werd gevolgd. Bijgevolg motiveren.

Voorzitter legt het artikel 2 zoals het werd gewijzigd ter stemming. Het wordt aangenomen met meerderheid tegen minderheid en 1 onthouding.

Het lid dat zich heeft onthouden, zegt dat alles wat hier wordt gedaan nog voorlopig is, gezien er nog een verduidelijking moet worden gegeven aan artikel 1.

Het aannemen in eerste lezing, zegt de heer minister,

avis, c'est le Parlement qui doit avoir le dernier mot.

M. le Ministre tient encore à souligner que des consultations de ce genre ainsi que l'octroi au Pouvoir Exécutif de la faculté d'apporter des modifications se retrouvent dans plusieurs lois.

La proposition tendant à la suppression de l'article 2 est rejetée par 12 voix contre 10 et 1 abstention.

M. le Ministre insiste ensuite pour que le texte de l'article 2 soit modifié et complété de manière à prévoir la consultation des commissions paritaires intéressées ainsi que celle du Conseil National du Travail.

Un membre qui s'est abstenu tient à déclarer avoir agi de la sorte parce que les attributions ne sont pas délimitées avec suffisamment de précision. Certains objectifs sont difficilement conciliables. Certaines dispositions se limiteraient aux attributions de la Commission paritaire nationale de la construction; d'autres n'en tiendraient aucun compte, ce qui créera des difficultés.

Pour éviter tout cela, il serait indiqué de consulter également le Conseil National du Travail, déclare M. le Ministre. Le Conseil National du Travail, en sa qualité d'organisme suprême, supervise les attributions particulières des commissions paritaires.

Ne pourrait-on se contenter, demande un commissaire, d'un texte ajouté à l'article 2 et disant : « Le Roi peut préciser » ?

Est-on opposé à la consultation du Conseil Economique des Classes Moyennes ? demande un autre commissaire. Certainement pas, lui est-il répondu.

Le vote sur l'article 2 est ensuite ajourné à la séance suivante.

Par voie d'amendement, l'article 2 du projet est remplacé par un texte entièrement nouveau.

Un commissaire demande le remplacement du mot « compléter », qui figure dans le nouveau texte, par le mot « préciser ». Il ne peut admettre que l'on s'engage trop loin et que l'on confère au Roi un trop grand pouvoir.

M. le Ministre fait remarquer qu'il n'appartient pas au Roi de préciser certaines énumérations. Ce pouvoir appartient au pouvoir législatif. En cette matière, le pouvoir exécutif agit seulement après avoir procédé à des consultations. Par conséquent, la modification proposée est à rejeter.

Un autre membre insiste sur la nécessité de voir le Conseil National du Travail émettre un avis conforme.

M. le Ministre estime que cela est exclu. Un avis conforme est inadmissible. Cela constituerait une entrave. Le gouvernement reste responsable de ses actes.

Une légère modification au texte néerlandais de l'article 2 en vue de le mettre en concordance avec le texte français est adoptée.

Etant donné que nous nous trouvons en présence d'une législation entièrement nouvelle, un membre estime que nous devons tâcher de rendre la loi aussi bonne que possible. Il estime que sa proposition au sujet de l'avis conforme du C. N. T. constitue une garantie.

Sans s'engager dans cette voie contraire, M. le Ministre déclare qu'on pourrait néanmoins rédiger un texte meilleur. Les arrêtés royaux pourraient, par exemple, indiquer pourquoi l'avis du Conseil National du Travail n'a pas été suivi. Ils seraient donc motivés.

Le Président propose de passer au vote sur l'article 2, tel qu'il a été modifié. Cet article est adopté, majorité contre minorité, et une abstention.

Le membre qui s'est abstenu déclare que tout ce qui est fait à présent n'est que provisoire, puisqu'il reste encore à préciser l'article premier.

Le vote en première lecture n'exclut pas une modifica-

sluit een wijziging in tweede lezing niet uit. De aanvulling van artikel 1 moet nog verder ter studie worden genomen. Vanwege de Electriekersfederatie werden bemerkingen aan de heer minister overgemaakt. Evenwel werd artikel 2 in nieuwe tekstvorm ongezet, met de bedoeling tegemoet te kunnen komen aan het amendement Eeckman.

Voorzitter gaat dan over tot artikel 3, waarbij meerdere amendementen zijn voorgesteld.

Een lid zegt dat zijn amendement tot doel heeft, arbeiders, die regelmatig in dienstverband staan voor een bepaalde hoofdbedrijvigheid, toe te laten bijkomende gelegenheden- of herstellingswerken van een andere aard te laten uitvoeren, liever dan deze arbeiders werkloos te moeten stellen of volledig af te danken.

De heer minister houdt er aan te preciseren dat er inderdaad seizoenbedrijven zijn die tijdelijk een aantal personeelsleden in dienst hebben en deze gerust in sommige omstandigheden kunnen gebruiken aan opfrissings- of herstellingswerken. Dergelijke tewerkstelling is eerder lovenswaardig.

Er zijn nog andere bedrijven, andere dan seizoenbedrijven, die in soortgelijke toestanden komen geplaatst te worden, voert nog een lid aan.

Een ander lid is van mening dat dergelijke vooropgestelde mogelijkheden beter zouden voorzien worden bij artikel 8.

Wat is de werkelijke inhoud van artikel 5, vraagt een lid zich sceptisch af. Het is nodig klaar te zijn.

Het is niet uitgesloten deze tekst derwijze te wijzigen dat hij klaarheid schenke voor eenieder, zegt de heer minister.

Een ander lid, dat ook een amendement bij art. 3 heeft voorgebracht, verduidelijkt zijn bestreving. De vrijheid van de arbeiders mag niet aan banden worden gelegd, zij mogen niet geschaad worden in hun gewin. Derhalve is het aangewezen zekere werken, vallend onder een te bepalen bedrag, toe te laten. Zijn amendement beoogt dit.

De draagwijdte van de wet, voert hierbij nog een lid aan, hangt af van de uitvoeringsmodaliteiten die zullen worden bepaald bij koninklijk besluit. Wij mogen niet klein zien; doch moeten groot zien. Kleine werkjes mogen niet verhindert worden, daarom is het nodig een cijfer te bepalen.

Het amendement van een ander lid wordt hierbij te pas gebracht, handelend over karweitjes van huishoudelijke aard.

Nochtans mogen wij het werken na volbrachte dagtaak niet dulden, zegt nog een lid.

Het zal nodig zijn hier goed te bepalen wat we beogen, laat nog een ander lid opmerken. Werken van een klein bedrag kunnen ook tot misbruiken leiden.

Een ander lid is de mening toegedaan dat men best de verschillende voorgebrachte amendementen zou versmelten om tenslotte tot één tekst van wijziging te komen.

Nog een lid vreest dat men door het toelaten van kleine werken, de deur zal openen voor misbruiken.

Om misbruiken te vermijden, zegt een ander lid, zou het wellicht volstaan de bedragen en de werkuur van de toegelaten werken te bepalen bij koninklijk besluit.

Geplaatst voor deze uiteenlopende gedachtengang, dringen meerdere leden aan op een oppuntstelling van een gemeenschappelijke tekst, waarop de verschillende amendementen bij artikel 3 hier doelen.

Een subcommissie zal trachten de verschillende uitgedrukte zienswijzen in één tekst te formuleren.

Daarna wordt het amendement Becquevort, behelzende een toevoeging aan artikel 3, algemeen verworpen.

Nadat de subcommissie heeft beraadslaagd, wordt een gewijzigde tekst naar voor gebracht, waarbij zou bepaald worden welke soort werken er niet onder toepassing zouden vallen:

tion en seconde lecture, déclare M. le Président. Le texte complétant l'article premier nécessite un nouvel examen. La Fédération des Électriciens a adressé des observations à M. le Ministre. Toutefois, l'article 2 a été présenté sous une forme nouvelle afin de rencontrer l'amendement de M. Eeckman.

Ensuite, M. le Président passe à l'article 3, qui fait l'objet de plusieurs amendements.

Un commissaire déclare que son amendement tend à permettre à des travailleurs exerçant régulièrement leur activité principale dans les liens d'un contrat de travail, d'effectuer des travaux occasionnels ou des réparations à titre accessoire, plutôt que de devoir les mettre en chômage ou de les congédier.

M. le Ministre tient à préciser qu'il y a, en effet, des entreprises saisonnières qui disposent temporairement d'un personnel assez nombreux et qu'il n'y a pas d'inconvénient à utiliser ce personnel dans certaines circonstances à des travaux de réparation ou de rénovation. Une telle utilisation est plutôt louable.

Un autre commissaire fait remarquer que d'autres entreprises que les entreprises saisonnières peuvent se trouver dans des circonstances analogues.

Un autre commissaire estime qu'il serait préférable de prévoir ces possibilités à l'article 8.

Quelle est la portée réelle de l'article 5, demande sceptiquement un commissaire. Il importe d'être précis.

Il n'est pas exclu que le texte puisse être modifié de façon à le rendre clair pour tout le monde, dit M. le Ministre.

Un autre membre de la Commission, ayant également présenté un amendement à l'article 3, en explique la portée. La liberté du travail ne peut être entravée. On ne peut porter atteinte au gagne-pain des travailleurs. Il importe donc d'autoriser certains travaux en dessous d'un certain plafond. Tel est l'objectif de son amendement.

La portée de la loi, dit encore un membre, dépend des modalités d'application qui seront fixées par arrêté royal. Nous ne pouvons voir les choses en petit, nous devons voir grand. On ne peut empêcher de menus travaux et c'est pourquoi il est nécessaire de fixer un chiffre.

Il est évoqué à ce propos l'amendement d'un autre membre traitant de menus travaux domestiques.

Toutefois, nous ne pouvons admettre des travaux après l'accomplissement de la tâche journalière, dit un commissaire.

Il faudra bien spécifier ce que nous voulons, observe encore un autre membre. Des travaux peu importants peuvent également entraîner des abus.

Un autre commissaire est d'avis que l'on ferait bien de fusionner les différents amendements présentés pour aboutir à un seul texte de modification.

Un commissaire craint qu'en admettant les petits travaux, on n'ouvre la porte aux abus.

Pour éviter ceux-ci, dit un autre membre, il suffirait peut-être de fixer par arrêté royal les montants ainsi que la durée des travaux autorisés.

Devant ces opinions divergentes, plusieurs commissaires insistent pour que soit mis au point un texte commun au moyen des amendements à l'article 3.

Une sous-commission s'efforcera de libeller en un texte unique les diverses opinions exprimées.

L'amendement Becquevort complétant l'article 3 est ensuite rejeté à l'unanimité.

Après délibération, la sous-commission propose un texte amendé définissant la nature des travaux auxquels la loi ne sera pas applicable.

De inleiding daarvan luidt : « Vallen niet onder de toepassing van de wet :

Art. 3. — Vallen niet onder de toepassing van de wet :

a) de werken uitgevoerd door de meester van het werk zelf, alleen of slechts bijgestaan door zijn echtgenoot of door bloed- en aanverwanten tot en met de vierde graad. (Tekst algemeen aangenomen).

b) de gelegenheidswerken, inzonderheid van huishoudelijke aard, waarvan de waarde, de duur en de frequentie niet hoger belopen dan een door de Koning te bepalen maximabedrag. (Tekst algemeen aangenomen).

c) de werken die als bijkomende bedrijvigheid, in een onderneming, wiens bedrijvigheid niet onder de bevoegdheid valt van het Nationaal Paritaire Comité voor het Bouwbedrijf en zo ze door het personeel van de onderneming worden uitgevoerd. (Tekst aangenomen met 8 tegen 5 en 3 onthoudingen).

Een lid dat als amendement een artikel 3bis wil zien inlassen in de wet, licht de inhoud er van toe. Volgens hem mogen de zelfstandigen niet onderhevig worden gemaakt aan de voorziene beperkingen van werkuur en bedrag van de uit te voeren werken. Verplichtingen opleggen tot naleving van sociale wetten schijnt hem veel doeltreffender toe om oneerlijke mededinging uit te schakelen. Iedereen heeft het recht zich als zelfstandige arbeider te vestigen; maar die dienen, volgens dit lid, ingeschriven te zijn in handelsregister en R. M. Z.

Een ander lid kan zich niet in verleiding laten brengen door hetgeen hier wordt bedoeld als uitschakeling van oneerlijke mededinging. Wanneer iemand als arbeider een normaal gewin heeft, moet hij dan niet meer toegelaten worden nog werk te verrichten als zelfstandige.

Een amendement Eeckman beoogt daaromtrent hetzelfde als het hiervoren geciteerde. Steller licht dit toe en wijst er op dat met de tekst van het wetsontwerp een arbeider de mogelijkheid niet meer wordt gelaten zich als zelfstandige op te werken. Dit mag men niet belemmeren. Hij pleit voor aanvaarding van zijn tekst.

Een lid zegt dat zijn houding zal afhangen van wat de inhoud van het ontwerp uiteindelijk zijn zal. Vrijheid van handelen mag niet aan banden worden gelegd. Arbeiders moeten na werktaak nog werken kunnen uitvoeren. Derhalve vindt hij het amendement, artikel 3bis, in kwestie, doorslaggevend.

Maar hier voert een ander lid aan, hebben wij er ook voor te zorgen dat de zelfstandigen genieten van vrije tijd. Wanneer ze, volgens het ontwerp, mogen werken van 7 tot 18 uur, is dit al meer dan genoeg. Hij wijst het amendement af, omdat het een gevaarlijke toestand in leven zou roepen.

De heer Minister wijst er op dat het toelaten van werken uit te voeren na de dagtaak, een gevaar is. Nadelig zelfs voor de zelfstandigen. Wijzigingen kunnen gebeurlijk aan tekst worden aangebracht; evenwel zijn beperkingen noodzakelijk.

Trachten we duidelijke toestanden te scheppen, voert nog een lid aan. Iemand die alle verplichtingen naleeft kan bezaarlijk oneerlijke mededinging veroorzaken.

Beperkingen opleggen aan zelfstandigen, zegt een ander lid, is onbegonnen werk. Volgens hem moet het naleven van sociale verplichtingen volstaan.

Zouden niet onder toepassing van de wet mogen vallen, volgens dit lid, de prestaties van zelfstandigen persoonlijk zelf verricht.

De voorzitter oordeelt het gewenst nog eens goed de teksten na te gaan.

De voorzitter geeft lezing van een volledig gewijzigd artikel 3, door de Regering bij wijze van amendement ingediend.

Le début est libellé comme suit : « Ne tombent pas sous l'application de la loi :

Art. 3. — Ne tombent pas sous l'application de la loi :

a) les travaux exécutés par le maître de l'ouvrage lui-même, seul ou assisté seulement de son conjoint ou de parents et d'alliés jusqu'au quatrième degré inclusivement. (Texte admis à l'unanimité).

b) les travaux occasionnels, notamment d'intérêt domestique, dont l'importance, la durée et la fréquence ne dépassent pas un maximum à déterminer par le Roi. (Texte admis à l'unanimité).

c) les travaux, exécutés à titre accessoire dans une entreprise dont l'activité ne relève pas de la compétence de la Commission paritaire nationale de la Construction, s'ils sont exécutés par le personnel de l'entreprise (texte adopté par 8 voix contre 5 et 3 abstentions.).

Un membre qui, par voie d'amendement, voudrait voir insérer dans la loi un article 3bis en explique la portée. Selon lui, les indépendants ne peuvent pas être soumis aux restrictions prévues quant à la durée et au coût des travaux à exécuter. Il lui semble que l'obligation d'observer les lois sociales serait beaucoup plus efficace en vue d'éliminer la concurrence déloyale. Chacun a le droit de s'établir en qualité de travailleur indépendant, mais, d'après le membre en question, les intéressés doivent être inscrits au registre du commerce et à l'O.N.S.S.

Un autre commissaire n'est pas enchanté des mesures proposées pour éliminer la concurrence déloyale. Lorsque quelqu'un bénéfice d'une rétribution normale en tant que salarié, il ne doit plus être autorisé à travailler comme travailleur indépendant.

Un amendement Eeckman poursuit le même but que le précédent. Son auteur en expose la portée et souligne que le texte du projet de loi ne laisse plus au travailleur la possibilité de devenir travailleur indépendant. On ne peut l'en empêcher. Il demande d'accepter son texte.

Un membre déclare que son attitude dépendra du texte définitif du projet. La liberté d'action ne peut être jugulée. Les ouvriers doivent avoir la possibilité de travailler après leur tâche journalière. C'est pourquoi, il estime que l'amendement en question à l'article 3bis, est décisif.

Un commissaire fait remarquer cependant que nous devons veiller à ce que les travailleurs indépendants aient également des loisirs. Si le projet leur permet de travailler de 7 à 18 h., c'est déjà plus qu'assez. Il s'oppose à l'amendement parce que celui-ci pourrait créer une situation dangereuse.

M. le Ministre souligne que l'autorisation d'effectuer des travaux après la tâche journalière présente un danger. Elle est même préjudiciable aux travailleurs indépendants. Des modifications peuvent être apportées au texte; mais des restrictions s'imposent.

Essayons de créer une situation claire, suggère un autre membre. Quelqu'un qui remplit toutes ses obligations pourrait difficilement être accusé de concurrence déloyale.

Imposer des obligations à des travailleurs indépendants est chose impossible, déclare un autre commissaire, qui estime que l'observation des obligations sociales doit suffire.

Selon ce membre, les travaux effectués par les travailleurs indépendants eux-mêmes devraient être exclus de l'application de la loi.

M. le président considère qu'il serait utile d'examiner soigneusement les textes.

M. le président donne lecture d'un article 3 entièrement amendé, présenté sous forme d'amendement par le Gouvernement.

Een lid drukt zijn verwondering uit over 4°, c, van dit gewijzigd artikel 3. Een fiskaal inkomen van een jaar reeds te hebben verklaard, is in algemene zin een onmogelijk iets.

Een ander lid kan zich verenigen met de versmelting van de onderscheiden amendementen tot een volledig nieuw artikel 3. Gaat akkoord met 1°, 2° en 3° van dit artikel 3, doch niet met 4°, waarvan volgens hem de c af te wijzen is. Immers belet dit het begin van zaken. Hij kan ook niet aannemen dat de werkman niet toegelaten wordt na werkuren als zelfstandige te arbeiden. Volgens hem moet de arbeider over deze mogelijkheid beschikken. Daarenboven dringt hij aan op uitspraak door de Commissie over het amendement De Saegher.

Hij heeft er ook niets tegen dat de nieuwe tekst van de Regering als basis van besprekking genomen wordt.

Nog een lid verklaart zich niet te kunnen aansluiten bij de 4° van artikel 3.

Betwist wordt of het artikel 3 in 4° moet slaan op werken dan wel op personen. Volgens de Regering worden bedoeld de werken en niet de personen.

Er is een verwarring in opvatting voert nog een lid aan. De tekst dient te worden verduidelijkt. Andere leden zijn ook deze mening toegedaan.

Men dient de persoonlijke prestaties te viséren zegt nog een lid.

Men zou het woord « werken » kunnen vervangen door « prestaties » voegt nog een lid er aan toe.

Aldus wordt de 4° gewijzigd door : « De zelfstandige arbeider voor prestaties uitgevoerd alleen of bijgestaan door... »

De a en de b van 4° wordt grondig gewijzigd met volgende inleiding van tekst : Gekend zijn door of zich hebben aangegeven bij de Controleur van belastingen.

De d van 4° wordt dan aangevuld met « voor hem en zijn helpers ».

De e van 4° maakt het voorwerp uit van tegenstrijdige opvattingen. Dan wanneer het ene lid pleit voor behoud van de tekst, wijst het andere lid de tekst van de hand.

Tenslotte wordt aangenomen de tekst e van 4° te schrappen.

Een nieuw samengebundelde tekst van artikel 3 zal worden voorgelegd.

De Voorzitter gaat dan over naar artikel 4.

Hierbij vraagt een lid of de mogelijkheid is voorzien, zonder troebelen te verwekken, uitvoering van werken te doen in de ondernemingen alwaar in ploegen wordt gewerkt.

Daarvoor wordt het lid verwezen naar artikel 9 van het ontwerp.

Door de Minister wordt aangekondigd dat vermoedelijk een amendement bij artikel 4 zal worden ingediend om de toepassing te regelen voor het geval dat de vijfdagenweek in de bouwnijverheid wordt ingevoerd.

Onder dit voorbehoud wordt artikel 4 in eerste lezing aangenomen.

Nadat de voorzitter lezing heeft gegeven van de nieuw samengebundelde tekst van artikel 3, wordt door een lid uitleg gevraagd over hetgeen dient te worden verstaan door « helpers ».

Een lid verzet zich tegen de 4° van artikel 3, daar hij strijdig is met de onderrichtingen van de R. M. Z. die enkel als familiebedrijf erkent de onderneming waar leden van de familie onder gezag van vader of voogd werken. Werken er andere, dan is er van familiebedrijf geen sprake meer en is de M. Z. van toepassing op alle fe werkgestelden. Hij treedt de variante van 4° bij.

Alsdan wordt artikel 3 met de variante van 4° er in opgenomen, algemeen bijgetreden.

Un membre exprime son étonnement au sujet du 4°, c, de cet article 3 amendé. Avoir déjà déclaré un revenu fiscal d'une année est généralement chose impossible.

Un autre membre ne peut se rallier à la fusion des divers amendements en un article 3 entièrement nouveau. Il est d'accord sur les 1°, 2° et 3° de cet article 3, mais pas sur le 4°, dont, à son avis, le c) est à rejeter. En effet, celui-ci empêche de commencer des activités. Il ne peut admettre non plus qu'on empêche un ouvrier de travailler comme travailleur indépendant après sa tâche quotidienne. Il estime qu'il faut laisser cette possibilité aux ouvriers. En outre, il insiste pour que la Commission se prononce au sujet de l'amendement De Saegher.

Mais il admet que le texte gouvernemental serve de base à la discussion.

Un autre commissaire déclare né pas pouvoir se rallier au 4° de l'article 3.

On discute sur le point de savoir si l'article 3, 4°, doit se rapporter à des travaux ou à des personnes. D'après le Gouvernement il s'agit de travaux et non de personnes.

Il y a confusion, déclare un membre. Le texte doit être précisé. D'autres membres sont du même avis.

Il faut viser les prestations personnelles, ajoute un membre.

Un commissaire conseille de remplacer « travaux » par « prestations ».

Par conséquent, le 4° est modifié comme suit : « Le travailleur indépendant en ce qui concerne les prestations fournies par lui, seul ou assisté... »

Les a) et b) du 4° sont adoptés à l'unanimité.

Le c) du 4° est modifié entièrement et commence par le texte suivant : « connu du ou avoir avisé le contrôleur des contributions ».

Le d) du 4° est complété par « pour lui et ses aidants ».

Le e) du 4° fait l'objet d'opinions divergentes. Certains membres estiment qu'il faut maintenir le texte, d'autres proposent sa suppression.

Finalement on décide de supprimer le e) du 4°.

Un nouveau texte coordonné de l'article 3 sera présenté.

M. le Président passe à l'article 4.

Un commissaire désire savoir si l'on a prévu l'éventualité d'exécuter des travaux sans désorganiser des entreprises où le travail est exécuté par équipes.

A ce sujet, il faut s'en référer à l'art. 9 du projet.

M. le Ministre déclare qu'un amendement à l'article 4 sera probablement déposé en vue de régler l'application éventuelle de l'instauration de la semaine des cinq jours dans l'industrie du bâtiment.

Sous cette réserve, l'article 4 est adopté en première lecture.

Après lecture par M. le Président du texte nouveau coordonné de l'article 3, un commissaire demande ce qu'il faut entendre par « aidants ».

Un commissaire s'oppose à l'adoption du 4° de l'article 3, celui-ci étant contraire aux instructions de l'O. N. S. S. qui n'admet comme entreprise familiale que celle où les membres de la famille travaillent sous l'autorité du père ou du tuteur. Si d'autres personnes y sont au travail, il n'est plus question d'entreprise familiale, et la sécurité sociale est applicable à toutes les personnes occupées. Il se rallie à la modification du 4°.

L'article 3, avec la modification du 4°, est adopté à l'unanimité.

Volgens de voorzitter zouden de artikelen 5, 6, 7, en 8 nu vervallen.

Daarop vraagt een lid de schrapping van artikel 5 omdat het volgens hem strijdig is met artikel 3.

Een ander lid zou nochtans wijzigingen willen voorzien aan artikel 5. Het wetsontwerp is thans beperkend tot de bouwnijverheid. Andere bedrijven zouden moeten kunnen in aanmerking worden genomen.

Een lid dringt aan opdat bij artikel 5 zowel de prestaties verricht in buitenland als in binnenland in aanmerking zouden worden genomen.

Het dient aldus te worden verstaan, zegt men. Vermelding daarvan in het verslag moge volstaan. Grensarbeiders vallen dus ook onder de toepassing.

Een ander lid dringt er nog op aan opdat de arbeiders in dienstcontract, buiten hun werktaak, nog werken mogen verrichten mits ondergeschikt aan zekere bepalingen.

Artikel 5 onder voorbehoud van wijziging, kan bijgevolg worden behouden.

De Voorzitter gaat dan over tot artikel 6.

Een lid zou de tekst willen verzachten, opdat gelegenheid zou kunnen worden gelaten om nalatigen zich in regel te stellen met de R. M. Z. na gedane bemerkingen. Hij denkt dat de toepassing van de wet er door zou vermakkelijk worden.

Meerdere leden zijn gekant tegen de slotregel van de eerste alinea van dit artikel, zeggend: « Tegen dit vermoeden wordt geen tegenbewijs toegelaten ».

Tenslotte wordt artikel 6 aangenomen, mits het weglaten van betwiste slotregel in alinea 1.

De Voorzitter brengt artikel 7 in bespreking.

Een lid vraagt er de schrapping van. Het artikel wordt voorlopig bij meerderheid van 10 bij 8 onthoudingen verworpen.

Artikel 8 wordt zonder bemerkingen aangenomen, gezien een amendement desbetreffend wordt ingetrokken.

Artikel 9 wordt ook algemeen aangenomen, mits verzoek in franse tekst het woord « exécutés » volgend na « peuvent être », te vervangen door: « effectués ».

Bij artikel 10 drukt een lid zijn bekommerring uit over gebeurlijke uitbreiding van controlediensten om de wetsbepalingen te doen naleven.

Vraagt of de bestaande arbeidsinspectie bevoegd is en het aantal bestaande controleurs volstaat.

Er is hierbij geen sprake, bevestigt de Minister, van het aanstellen van andere controleurs. De bestaande Sociale-en Arbeidsinspectiediensten volstaan.

Een lid is bijzonder gekant tegen het vermoeden in dit artikel voorzien, alsook tegen controle in lokalen en bewoonde plaatsen.

Hierbij geeft de Minister de voorbeelden van controle bij de diamantnijverheid in woningen van werknemers, waar tegen nooit enig bezwaar werd geopperd.

Het woord « lokalen » voorkomend in laatste alinea wordt afgewezen met 9 stemmen tegen 7 en 2 onthoudingen.

De laatste zin van artikel 10 wordt daarop geschrapt met 13 tegen 1 bij 4 onthoudingen.

Het lid dat de schrapping van het woord « lokalen » had gevraagd, komt op de aangenomen stelling terug en zegt dat aldaar wel controle mag worden uitgeoefend bij dag, maar niet bij nacht.

Artikel 11 wordt, met vollediging van het amendement

De l'avis de M. le président, les articles 5, 6, 7 et 8 sont maintenant sans objet.

Un membre demande ensuite la suppression de l'article 5, celui-ci, à son avis, étant contraire à l'article 3.

Un autre membre voudrait toutefois voir apporter des modifications à l'article 5. La portée du projet de loi est actuellement limitée au bâtiment. D'autres industries devraient pouvoir être prises en considération.

A l'article 5, un membre insiste pour que soient prises en considération tant les prestations effectuées à l'étranger que celles accomplies à l'intérieur du pays.

Le texte doit être compris dans ce sens, lui est-il répondu. Il suffira de l'acter dans le rapport. Les ouvriers frontaliers tombent donc également sous la loi.

Un autre membre insiste pour que les travailleurs liés par un contrat de travail puissent encore effectuer, en dehors de leur tâche journalière, d'autres travaux, à condition de se soumettre à certaines dispositions.

Sous réserve de modification ultérieure, l'article 5 peut donc être maintenu.

M. le Président passe ensuite à l'article 6.

Un membre voudrait atténuer le texte de manière à permettre aux retardataires de se mettre en règle avec la sécurité sociale après avoir reçu des observations. Il pense que l'application de la loi s'en trouverait facilitée.

Plusieurs membres se déclarent adversaires de la phrase finale du premier alinéa de l'article 6, qui dit: « Aucune preuve n'est admise contre cette présomption ».

Finalement l'article 6 est adopté après suppression de la phrase incriminée de l'alinéa premier.

M. le Président met l'article 7 en discussion.

Un membre demande la suppression. L'article est rejeté provisoirement par 10 voix contre 8 abstentions.

L'article 8 est adopté sans observations après que l'amendement s'y rapportant est retiré.

L'article 9 est également adopté à l'unanimité moyennant le remplacement, dans le texte français, du mot « exécutés », après les mots « peuvent être », par le mot « effectués ».

A l'article 10, un membre s'inquiète d'une éventuelle extension des services de contrôle en vue de faire observer les dispositions légales.

Il demande si l'inspection du travail existante est compétente et si le nombre des contrôleurs en exercice est suffisant.

M. le Ministre confirme qu'il n'est pas question en l'occurrence de la désignation d'autres contrôleurs. Les services existants d'inspection sociale et du travail suffisent.

Un membre s'oppose plus particulièrement à la présomption prévue par cet article, ainsi qu'au contrôle dans les locaux et dans les lieux habités.

A ce sujet, M. le Ministre cite des exemples de l'industrie diamantaire, où le contrôle s'exerce jusque dans les maisons des travailleurs, sans qu'il n'y ait jamais eu d'objection.

Le mot « locaux », figurant au dernier alinéa, est supprimé par 9 voix contre 7 et 2 abstentions.

La dernière phrase de l'article 10 est ensuite supprimée par 13 voix contre une et 4 abstentions.

Le membre qui avait proposé la suppression du mot « locaux » abandonne cette suggestion en disant qu'il admet le contrôle le jour, mais pas la nuit.

L'article 11, complété par l'amendement Van der Schue-

Vanderschueren, inhoudende bestraffing der werknemers, aangenomen.

Daaropvolgend worden de artikelen 12, 13, 14, 15 en 16 eenparig aangenomen.

Behandeling in tweede lezing van wetsontwerp.

Bij artikel 1 wordt door de voorzitter een amendement in besprekking gebracht, er op gericht om de aanhef van artikel 1 te doen luiden als volgt : « Het is toegelaten de hierna opgesomde werken uit te voeren » in plaats van de tekst die zegt : « Het is verboden de hierna opgesomde werken uit te voeren ».

Steller van dit amendement is van mening dat de wet zich in positieve zin dient uit te laten en niet in negatieve zin.

Een ander lid zou de aanhef van artikel 1 willen doen luiden als volgt : « De huidige wet is van toepassing op de hierna vermelde werken ».

Het is toch veel beter te zeggen, zoals bedoeld, hetgeen niet mag worden uitgevoerd aan werken, beamen meerdere leden, vermits het een verbodswet is.

Gezien de tegenstelling van gedachten die er door ontstaat, wordt het amendement ingetrokken, zo-ook de tweede geopperde tekst.

Nadat een amendement Demuyter, bedoeld om de opsomming van n° 21 te wijzigen, algemeen wordt verworpen, wordt artikel 1 in zijn bestaande tekst algemeen aangenomen.

Bij artikel 2 merkt de Minister aan dat, inziende de wijzigingen die aan het wetsontwerp werden aangebracht, het overbodig is geworden nog de raadplegingen te voorzien, zoals de Centrale Raad van het bedrijfsleven en van de Hoge Raad van de Middenstand.

Een lid wijst er op dat het integendeel toch noodzakelijk blijft deze raadplegingen te voorzien, gezien de in aanmerking komende belangen van bepaalde beroepsverenigingen.

Daarop wordt artikel 2 aangenomen met 10 stemmen bij 7 onthoudingen.

Bij artikel 3, schijnt een lid een zinstoring te ontwaren in de Franse tekstformulering.

Daarop wordt aangenomen de Franse tekst van art. 3, 4^e, laatste zin van eerste alinea te doen luiden als volgt : « ... et pour autant qu'il soit ; »; en het woord « soit » volgend na de letters a, b en c van de volgende alinea's te laten wegvalen.

Aldus gewijzigd wordt artikel 3 algemeen aangenomen.

Artikel 4 geeft aanleiding tot een bemerking vanwege een lid, er in bestaande om het woord « bouwvakarbeiders » te wijzigen door « bij deze wet in aanmerking komende arbeiders ». Echter is de commissie van oordeel het lid niet te moeten volgen.

Een ander lid zou wensen een wijziging te zien worden gebracht aan artikel 4, er in bestaande dat, ingevolge bepaalde gewijzigde toestanden, het bij wijze van koninklijk besluit zou mogelijk worden gemaakt om naderhand de aanpassing te kunnen doen, zonder zijn toevlucht te moeten nemen tot een nieuwe tekst.

De bestaande tekst geeft ruim voldoening, voert nog een lid aan : en het is niet gewenst het aanbrengen van wijzigingen al te gemakkelijk te laten geschieden.

Maar het was toch voorzien, zegt nog een lid, dat de Regering zelf nog een amendement zou voorbrengen bij dit artikel.

Het is vooral in verband tot het invoeren van de vijfdagenweek in het bouwbedrijf dat een eerste wijziging zich zal opdringen, zegt nog een lid.

Een ander lid wil wel dat artikel 4 nog geamendeerd wordt, maar het mag geen andere wijziging inhouden dan deze om de aanpassing mogelijk te maken door het invoeren van de vijfdagenweek.

ren concernant les peines applicables aux travailleurs, est adopté.

Ensuite, les articles 12, 13, 14, 15 et 16 sont adoptés à l'unanimité.

Examen du projet de loi en seconde lecture.

A l'article 1er, M. le Président met en discussion un amendement tendant à libeller le début de l'article 1er comme suit :

« Il est permis d'exécuter les travaux énumérés ci-après », au lieu de : « Il est interdit d'exécuter les travaux énumérés ci-après ».

L'auteur de cet amendement estime que la loi devrait être rédigée d'une manière positive et non négative.

Un autre commissaire voudrait voir libeller comme suit le début de l'article premier : « La présente loi est applicable aux travaux énumérés ci-après : »

Plusieurs membres déclarent cependant qu'il est préférable de déterminer quels sont les travaux qui ne peuvent être exécutés, puisqu'il s'agit d'une loi d'interdiction.

En présence de cette divergence d'opinions, les deux amendements précités sont retirés.

Après le rejet à l'unanimité d'un amendement de M. Demuyter tendant à modifier le texte du n° 21, l'article premier est adopté dans son texte actuel.

A l'article 2, M. le Ministre fait observer qu'étant données les modifications apportées au projet de loi, il est inutile de prévoir d'autres consultations, notamment celles du Conseil central de l'Economie et du Conseil supérieur des Classes moyennes.

Un membre estime, au contraire, que ces consultations sont nécessaires en raison des intérêts en jeu de certains groupements professionnels.

L'article 2 est ensuite adopté par 10 voix contre 7 abstentions.

A l'article 3, un commissaire croit pouvoir constater une anomalie dans le texte français de cet article.

Suite à cette observation, la commission décide de libeller comme suit le texte français du 1er alinéa : « ... et pour autant qu'il soit », et de supprimer le mot « soit » après les littéras a, b et c des alinéas suivants.

L'article 3 ainsi modifié est adopté à l'unanimité.

L'article 4 donne lieu à une observation d'un commissaire, tendant à remplacer les mots « travailleurs de l'industrie de la construction » par les mots « travailleurs visés par la présente loi ». La Commission estime cependant ne pas devoir donner suite à cette suggestion.

Un autre membre voudrait voir modifier l'article 4 dans ce sens que si certaines situations devaient se modifier, il soit permis de procéder par arrêté royal aux adaptations nécessaires sans devoir recourir à un nouveau texte.

Un membre fait observer que le texte existant donne amplement satisfaction et qu'il n'est pas souhaitable de permettre trop facilement des modifications.

Un autre membre signale qu'il avait cependant été prévu que le Gouvernement lui-même présenterait encore un amendement à cet article.

C'est surtout en vue de l'application de la semaine des cinq jours dans l'industrie de la construction, qu'une première modification s'imposera, déclare un commissaire.

Un autre membre admet que l'article 4 soit encore amendé, mais à condition que le texte proposé n'implique pas d'autre modification que celle permettant l'adaptation à résulter de l'instauration de la semaine des cinq jours.

Onder dit voorbehoud wordt artikel 4 algemeen aangenomen.

Aangaande artikel 5, vraagt een lid er de eenvoudige schrapping van, omdat het volgens hem een ongelijke behandeling voorziet tussen de arbeiders behorend tot het bouwbedrijf en deze van de andere bedrijven.

Een ander lid pleit voor het behoud van artikel 5; het dient te worden behouden in zijn ware betekenis, zoals het werd besproken. Een arbeider die in regelmatig dienstverband een normale dagtaak heeft volbracht, mag niet in dienstverband nog elders gaan werken.

Maar, zegt nog een lid, de loontrekkende kan als zelfstandige doen wat hij wil. Dergelijke bevoordeling van de eene reeks tewerkgestelden tegenover andere, kan hij niet aannemen.

Wij moeten de regeling getroffen tussen werknemers en werkgevers eerbiedigen, wijst nog een ander lid er op. Desbetreffend citeert hij als voorbeeld de regeling in zake de havenarbeiders.

Een lid dringt nog aan op behoud van de tekst.

Artikel 5 wordt dan aangenomen met 15 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Bij artikel 6 vraagt de Minister terug te keren tot de oorspronkelijke tekst van artikel 6, daar waar gezegd wordt; dat tegen het vermoeden geen tegenbewijs toegelaten wordt. Zoniet, zal men door het afsluiten van individuele schriftelijke overeenkomsten voor uitvoering van werken, kunnen ontsnappen aan de verplichtingen van de R.M.Z.

Maar we hebben een dubbele verplichting voorzien, zegt een lid: een voor degenen die als arbeider optreden, een voor degenen die als zelfstandigen handelen.

De Minister vreest dat men zich zal kunnen verstoppen achter artikel 3, 4°. Als iemand zich niet in regel zal stellen, wat dan?

Als iemand niet in regel is als arbeider, dan heeft hij zich te gedragen naar de andere beschikkingen voorzien voor de zelfstandigen, wijst er een lid op.

Maar de meester van de werken zal niet meer aansprakelijk zijn, replieert de Minister.

Verliezen we niet uit het oog, voert nog een lid aan, dat in het bouwbedrijf de arbeiders in omstandigheden kunnen worden gebracht dat zij, om het behoud van de arbeid, genoodzaakt kunnen worden werken uit te voeren zonder zich in regel te laten stellen.

Begrijpend de bezorgdheid van de Minister, zegt nog een lid, moeten wij dan terug andere maatregelen in overweging nemen, indien we de meester van de werken zouden willen verantwoordelijk stellen.

Met artikel 6 worden twee regelingen tegelijk voorzien, zegt nog een lid. Enerzijds beletten dat regelmatige arbeiders nog alsdusdanig elders werken uitvoeren. Anderzijds de zelfstandigen de verplichting opleggen zich in regel te stellen. Maar men kan niet beletten dat een arbeider zich tegelijk opwerkt tot een zelfstandige. Artikel 3 heeft het trouwens voorzien.

De Minister vraagt behoud van eerste tekst van artikel 6, waarbij geen bewijs tegen vermoeden wordt toegelaten.

Dit wordt verworpen met 12 stemmen tegen 7 bij 1 onthouding.

Bij artikel 7 wordt het laatste woord van de tweede alinea in de Nederlandse tekst, zijnde, « verhindert » gewijzigd door « voorkomen ». Aldus wordt artikel 7 algemeen aangenomen.

Bij artikel 8 wordt door een lid gevraagd op welke wijze er zal kunnen worden nagegaan dat er overtredingen worden begaan bij het uitvoeren van werken in ploegen? Vol-

Sous cette réserve, l'article 4 est adopté à l'unanimité.

Quant à l'article 5, un membre en demande la suppression pure et simple, cet article prévoyant d'après lui un traitement inégal pour les travailleurs de la construction, d'une part, et pour ceux des autres industries, de l'autre.

Un autre membre plaide en faveur du maintien de l'article 5; il faut maintenir celui-ci tel qu'il résulte de sa discussion. Un travailleur ayant accompli une prestation journalière normale dans les liens d'un contrat régulier ne peut pas s'engager dans les liens d'un contrat pour aller travailler encore ailleurs.

Mais le salarié, répond un autre membre, peut faire ce qui lui plaît en tant que travailleur indépendant. Favoriser une catégorie de travailleurs par rapport à d'autres est inadmissible.

D'après un autre commissaire, l'accord conclu entre les travailleurs et les employeurs doit être respecté. À ce sujet, il cite l'exemple de l'accord relatif aux ouvriers du port.

Un membre insiste encore pour que le texte soit maintenu.

L'article 5 est ensuite adopté par 15 voix contre 2 et 3 abstentions.

A l'article 6, M. le Ministre demande d'en revenir au texte initial aux termes duquel aucune preuve n'est admise contre la présomption. Sinon, il serait possible, en concluant des contrats écrits individuels pour l'exécution de travaux, de se soustraire aux obligations de l'O.N.S.S.

Mais, réplique un commissaire, nous avons prévu une double obligation : l'une pour ceux agissant comme travailleurs, l'autre pour ceux qui agissent comme travailleurs indépendants.

M. le Ministre craint que l'on pourra s'abriter derrière l'article 3, 4°. Quid, si quelqu'un ne se met pas en règle ?

Si une personne n'est pas en règle comme travailleur, fait observer un commissaire, elle doit se conformer aux autres dispositions prévues pour les indépendants.

Mais, réplique M. le Ministre, le maître de l'ouvrage ne sera plus responsable.

Ne perdons pas de vue, dit encore un commissaire, que dans l'industrie du bâtiment les travailleurs peuvent être placés dans des circonstances telles que pour sauvegarder le travail ils peuvent être obligés d'exécuter des travaux sans se faire mettre en règle.

Un commissaire comprend la préoccupation de M. le Ministre et il estime dès lors qu'il conviendrait d'envisager de nouvelles mesures si l'on veut rendre responsable le maître de l'ouvrage.

L'article 6 prévoit des dispositions réglant deux objets à la fois, dit un autre commissaire : d'une part, il veut empêcher que les travailleurs réguliers exécutent encore ailleurs des travaux en cette qualité; d'autre part, il impose aux travailleurs indépendants l'obligation de se mettre en règle. Mais on ne peut empêcher qu'un travailleur s'efforce en même temps de devenir indépendant. L'article 3 l'a d'ailleurs prévu.

M. le Ministre demande de maintenir le texte initial de l'article 6, qui n'admet aucune preuve contre la présomption.

La Commission le rejette par 12 voix contre 7 et 1 abstention.

A l'article 7, le dernier mot du deuxième alinéa du texte néerlandais, « verhinderd », est remplacé par le mot « voor-
komen ». L'article 7 ainsi modifié est adopté.

A l'article 8, un commissaire demande de quelle manière on pourra vérifier s'il n'y a pas d'infraction à l'occasion des travaux exécutés par équipes ? Selon lui, cet article prête

gens hem schept dit een onduidelijke toestand. Daarom is hij er ook tegen gekant. Het ploegwerk heeft volgens hem geen zin in het bouwbedrijf.

De werkelijkheid is dat er tegenwoordig veel ploegwerk in het bouwbedrijf bestaat, zegt een ander lid; zodat het wel nodig is artikel 8 te voorzien.

Het behoud van artikel 8 wordt gestemd met 12 tegen 7 bij 1 onthouding.

Bij artikel 9 wordt de besprekking hervomen over het woord « lokalen » dat er in voorkomt, met de bedoeling de controle zowel mogelijk te maken op de werven als in de lokalen.

Een lid ziet er tegen op dat controle bij nacht zou mogelijk zijn in de hovingen en in de woningen van de bewoonde gebouwen.

Daarentegen beweert een ander lid, moet ook de controle te allentijde mogelijk zijn in de lokalen. Grootwarenhuizen, magazijnen, buildings, kinema's, zijn te rangschikken onder het woord « lokalen » en moeten onder toepassing vallen van de controlesmaatregelen.

Het woord « lokalen » dient alleszins behouden te worden, zegt nog een lid, om er de controle uit te oefenen. Maar er zou wellicht uitzondering kunnen worden gemaakt voor woonvertrekken en aanhorigheden, voor wat betreft de controle bij nacht.

Laten we de oorspronkelijke tekst herzien, zegt nog een ander lid; met een geringe wijziging zou hij iedereen kunnen voldoen schenken.

Wanneer men de bewoonde plaatsen vrijwaart van nachtelijke controle, wijst een lid er op, zou er met het overige van de inhoud van dit artikel kunnen ingestemd worden.

Aldus opgevat, en met behoud van het woord « lokalen » wordt dit artikel aangenomen met 12 stemmen tegen 6 bij 3 onthoudingen.

Maar de besprekking schijnt daarmee niet uitgeput te zijn over het al dan niet verlenen van toegang tot de bewoonde plaatsen voor het uitoefenen van controle.

In elke gemaakte overweging zit er iets dat te onthouden is, zegt nog een lid. Daarom ware het best te trachten de tekst nog beter aan te passen.

Daarbij mag de betekenis van het woord « lokalen » niet uit het oog worden verloren, zegt nog een lid. Lokalen zoals hier opgenomen, betekenen iets anders nog dan een bewoond gebouw.

Controle in lokalen mag niet worden verhinderd. Denk bvb. aan hotels, kastelen, rustoorden, tehuizen, enz., zegt nog een lid.

Teneinde de tekst van artikel 9 zo goed mogelijk aan te passen, wordt een subcommissie ermee belast een betere tekst uit te werken.

Daarna worden de artikelen 10 tot en met 15 algemeen aangenomen, nadat werd gewezen op de wijziging aan te brengen in artikel 12, waar de vermelding van de artikelen 11 of 12 dient te worden gewijzigd door 10 of 11.

Een laatste gedachtenwisseling wordt gewijd aan de oproeping van de voorbehouden artikelen 4 en 9 van het ontwerp.

Na lezing van een door de Regering gewijzigde tekst, wordt artikel 4 in de gewijzigde vorm algemeen aangenomen.

Voor wat betreft artikel 9 wordt volgende tekst, als 2e lid, algemeen aangenomen :

« De ambtenaren en agenten aangesteld overeenkomstig lid 1 hebben vrije toegang, bij dag en nacht, tot de werven en lokalen waar de bij artikel 1 beoogde werken worden uitgevoerd of vermoedelijk worden uitgevoerd.

Nochtans hebben zij geen toegang tot de plaatsen die,

à confusion. Il en est donc adversaire. Le travail d'équipe est d'après lui inconnu dans l'industrie de la construction.

En réalité, on travaille actuellement beaucoup en équipe dans l'industrie de la construction, affirme un autre commissaire; il est donc bien nécessaire de prévoir cet article 8.

Par 12 voix contre 7 et une abstention, l'article 8 est maintenu.

A l'article 9, la discussion porte sur le mot « locaux », qui y figure afin de permettre le contrôle sur les chantiers ainsi que dans les locaux.

Un commissaire n'admet pas que le contrôle soit possible au cours de la nuit dans les jardins et dans les locaux des maisons.

En revanche, un autre membre estime que le contrôle doit toujours être possible dans les locaux. Les grands magasins, les entrepôts, les buildings, les cinémas doivent être classés sous le terme « locaux » et tomber sous l'application des mesures de contrôle.

Un commissaire estime qu'il faut maintenir le mot « locaux » pour pouvoir y exercer le contrôle. On pourrait néanmoins prévoir une exception pour les locaux habités et les dépendances, quant au contrôle de nuit.

Un membre propose de revoir le texte initial; une légère modification pourrait donner satisfaction à chacun.

Si l'on exclut les locaux habités du contrôle de nuit, déclare un commissaire, le reste de l'article pourrait être adopté.

Interprété de la sorte et avec maintien du mot « locaux », cet article est adopté par 12 voix contre 6 et 3 abstentions.

Toutefois, la discussion ne semble pas épuisée quant à l'accès des locaux habités pour l'exercice du contrôle.

Dans chaque considération émise, il y a une part qui mérite d'être retenue, déclare un commissaire. Par conséquent, il serait préférable d'essayer de mieux adapter le texte.

A cet égard, il convient de ne pas oublier le sens du mot « locaux », dit un commissaire. Tel qu'on le conçoit ici, le mot « locaux » a un sens plus large qu'immeuble habité.

On ne peut empêcher le contrôle dans les locaux. Pensez par exemple aux hôtels, châteaux, maisons de repos, homes, etc., ajoute un autre membre.

Afin d'adapter au mieux le texte de l'article 9, une sous-commission est chargée d'élaborer un texte meilleur.

Ensuite, les articles 10 à 15 sont adoptés, après qu'on ait signalé la modification à apporter à l'article 12, où la mention des articles 11 ou 12 doit être remplacée par 10 ou 11.

Un dernier échange de vues est consacré à la mise au point des articles 4 et 9 réservés du projet.

Après lecture d'un texte amendé par le Gouvernement, l'article 4 ainsi modifié est adopté à l'unanimité.

A l'article 9, le texte suivant est adopté à l'unanimité en tant que 2e alinéa :

« Les fonctionnaires et agents désignés conformément à l'alinéa 1er peuvent pénétrer librement de jour et de nuit dans les chantiers et locaux où sont effectués ou présumés être effectués des travaux visés à l'article 1er. Toutefois, ils ne peuvent pénétrer dans les locaux qui, au moment du

op het ogenblik van de controle, als woning worden gebruikt, maar wel tot hun aanhorigheden tussen 5 en 21 uur. »

Ter verduidelijking van hetgeen hiermee wordt bedoeld, word gewezen op volgende voorbeelden :

a) werken uitgevoerd in een villa met meerdere appartementen, kunnen in elkentijde gekontroleerd worden, uitgezonderd de werkelijk bewoonde gedeelten ervan. Zo mag een leegstaande villa aan zee volledig worden gekontroleerd, doch niet het gedeelte betrokken door de concierge.

b) werken uitgevoerd in persoonlijke garage, behorende aan de bewoner van de woning, die zich in de afhankelijkheden of in de omheining van de eigendom bevindt, zijn onderhavig aan de controle van 5 tot 21 uur, zonder toegang tot de woning te kunnen doen gelden.

c) werken uitgevoerd in gebouwen waarvan de bewoners met vakantie zijn, mogen niet worden gekontroleerd.

Aldus gewijzigd en aangepast wordt het wetsontwerp in zijn geheel aangenomen met 19 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het verslag wordt eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

J. DECONINCK.

De Voorzitter,

H. HEYMAN.

contrôle, servent exclusivement à l'habitation, mais bien dans leurs dépendances, entre 5 et 21 heures. »

Pour illustrer la portée de cette disposition, citons les exemples suivants :

a) les travaux effectués dans une villa à plusieurs appartements peuvent être contrôlés à n'importe quel moment, sauf en ce qui concerne les parties réellement habitées. Ainsi une villa inoccupée à la mer peut être contrôlée entièrement, exception faite pour la partie occupée par le concierge;

b) les travaux effectués dans un garage privé, appartenant à l'occupant de la maison, et se trouvant dans les dépendances ou dans l'enclos de la propriété, peuvent être contrôlés de 5 à 21 heures, mais les contrôleurs n'auront pas accès aux locaux servant à l'habitation;

c) les travaux effectués dans des immeubles dont les occupants sont partis en vacances ne pourront pas être contrôlés.

L'ensemble du projet de loi, ainsi modifié et adapté, est approuvé par 19 voix et 2 abstentions.

Le présent rapport est approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

J. DECQINCK.

Le Président,

H. HEYMAN.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

Het is verboden de hierna opgesomde werken uit te voeren, te laten uitvoeren of te doen uitvoeren buiten de voorwaarden bij deze wet bepaald:

1° de grondwerken, daaronder begrepen de werken voor het boren, diepboren, uitgraven van putten, draineren en neerslaan van het grondwater;

2° de funderingswerken, daaronder begrepen heipalen, paalplanken en werken tot versteviging van de grond door alle stelsels;

3° de werken aan wegen, vliegveldbanen, fietspaden, voeging van bestrating en aanlegging van verkeerssignalen;

4° de metsel- en betonwerken, daaronder begrepen het metselen van ketels, nijverheidsovens en andere dergelijke werken, het aanleggen van riolen en bouwen van fabrieks-schoorstenen en het plaatsen van geprefabriceerde elementen;

5° de slopings- en effeningswerken;

6° de werken voor het bestrijken met asphalt en aardpekk;

7° de tegel- en mozaïekvloering en alle andere werken voor muur- en grondbedekking, hout uitgezonderd;

8° het stukadoors- en pleisterwerk;

9° het voegwerk;

10° het stuc- en staffwerk;

11° de thermische en accoustieke isoleringswerken;

12° de werken voor het bedekken van gebouwen;

13° de timmerwerken, uitgezonderd het monteren van metalen gebinten;

14° de glazenglasfabriek, het plaatsen van spiegels en van gebrande glasramen;

15° het schilder-, decoratie- en behangerswerk;

16° de marmerbewerking;

17° de werken voor het aanleggen van verwarming, verlichting en luchtverversting;

18° de werken voor sanitaire inrichtingen, de inrichtingen voor waterzuivering inbegrepen;

19° de werken voor het aanleggen en onderhoud van spoorgewegen;

20° de werken voor het plaatsen van stellingen;

21° de werken voor het aanleggen van speel- en sportpleinen, parken en tuinen, uitgezonderd de werken eigen aan tuinbouw;

22° de werken voor het aanleggen van allerlei ondergrondse pijpleidingen en inzonderheid van watervoorziening, elektrische kabels, enz.;

23° de fabricage met het oog op het plaatsen of uitsluitend het plaatsen van alle houten voorwerpen welke er toe bestemd zijn omroerend goed te worden;

24° de werken voor het houwen van steen, uitgenomen die welke onder de bevoegdheid van het Nationaal Paritaire Comité van de groefbedrijven vallen.

25° De werken voor het aanleggen en herstellen van alle elektrische leidingen en installaties.

Art. 2.

De Koning kan de in het eerste artikel vermelde lijst van werken aanvullen.

Hij wint voorafgaandelijk het advies in van de Nationale Arbeidsraad, van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven, van de betrokken paritaire comité's en bedrijfsraden, evenals van de Hoge Raad voor de middenstand.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article premier.

Il est interdit d'exécuter, de laisser exécuter ou de faire exécuter, en dehors des conditions prévues par la présente loi, les travaux énumérés ci-après :

1° les travaux de terrassements, y compris les travaux de forage, de sondage, de fonçage de puits, de drainage et de rabattement de la nappe aquifère;

2° les travaux de fondation, y compris pieux, palplanches et travaux de consolidation du sol par tous systèmes;

3° les travaux de routes, de pistes d'aviation, de pistes cyclables, de jointoyage, de pavage et d'installation de signalisation routière;

4° les travaux de maçonnerie et de béton, y compris les maçonneries de chaudières, fours industriels et autres ouvrages analogues, de construction d'égouts et de cheminées d'usines et le placement d'éléments préfabriqués;

5° les travaux de démolition et d'arasement;

6° les travaux d'asphaltage et de bitumage;

7° les travaux de carrelages et de mosaïque et tous autres travaux de revêtement des murs et du sol, le bois excepté;

8° les travaux de plafonnage et d'enduits;

9° les travaux de rejointoyage;

10° les travaux de stuc et de staff;

11° les travaux d'isolation thermique et acoustique;

12° les travaux de couverture de construction;

13° les travaux de charpenterie, à l'exception du montage de charpentes métalliques;

14° les travaux de vitrerie, de pose de miroiterie et de vitraux;

15° les travaux de peinture, décor et tapissage;

16° les travaux de marbrerie;

17° les travaux d'installation de chauffage, de ventilation et de conditionnement d'air;

18° les travaux d'installations sanitaires y compris les installations d'épuration des eaux;

19° les travaux d'installation et d'entretien des voies ferrées;

20° les travaux d'installation d'échafaudages;

21° les travaux d'aménagement de plaines de jeux, de sport, de parcs et de jardins, à l'exception des travaux propres à l'horticulture;

22° les travaux de pose de canalisations souterraines diverses et notamment de distribution d'eau, câbles électriques, etc.;

23° le placement de même que la fabrication en vue du placement de tous objets en bois destinés à devenir immeubles par destination;

24° Les travaux de taille de pierre, à l'exclusion de ceux relevant de la Commission paritaire nationale de l'industrie des carrières.

25° Les travaux de pose et de réparation de toutes canalisations et installations électriques.

Art. 2.

Le Roi peut compléter la liste des travaux énumérés à l'article premier.

Il prend au préalable l'avis du Conseil national du travail, du Conseil central de l'économie, des commissions paritaires et des conseils professionnels intéressés, ainsi que du Conseil supérieur des classes moyennes.

Het koninklijk besluit moet met redenen omkleed zijn voor zover op een van die adviezen niet wordt ingegaan.

De geraadpleegde organismen beschikken over een termijn van twee maanden om hun advies uit te brengen. Na het verstrijken van deze termijn, is het advies niet meer vereist.

Art. 3.

Deze wet is niet van toepassing op :

1° de werken uitgevoerd door de meester van het werk zelf, alleen of slechts bijgestaan door zijn echtgenoot of door bloed- of aanverwanten tot en met de 4^e graad;

2° de gelegenheidswerken, inzonderheid van huishoudelijke aard, waarvan de waarde, de duur en de herhaling door de Koning te bepalen maxima niet overschrijden;

3° de werken die als bijkomende bedrijvigheid uitgevoerd worden in een onderneming waarvan de bedrijvigheid niet onder de bevoegdheid valt van het Nationaal Paritaire Comité van het bouwbedrijf voor zover zij door het personeel van die onderneming worden uitgevoerd.

4° de zelfstandige arbeider voor de prestaties verricht alleen of bijgestaan door familieleden-helpers, voor zover het bewijs geleverd wordt dat deze helpers in die hoedanigheid gekend zijn door de onderlinge kas voor gezinsvergoedingen waarbij de zelfstandige arbeider is aangesloten en voor zover hij :

a) ingeschreven is in het handelsregister als ondernemer van werken begrepen in deze bedoeld bij artikel 1;

b) gekend is door of zich kenbaar gemaakt heeft bij de controleur van de directe belastingen van zijn ambstgebied in hoedanigheid van zelfstandige arbeider, die een beroepsbedrijvigheid uitoefent begrepen in de opsomming van artikel 1;

c) bij een onderlinge kas voor kinderbijslagen aangesloten is voor hem en zijn familieleden-helpers.

De zelfstandige arbeider die werken uitvoert voorzien bij artikel 1 zonder de bij deze wet bepaalde regelen na te leven moet het bewijs leveren dat hij aan de bij lid 1, 4^e, van dit artikel bepaalde voorwaarden voldoet.

Art. 4.

De in artikel 1 vermelde werken mogen niet uitgevoerd worden :

1° vóór zeven uur en na achttien uur;

2° gebeurlijk, 's zaterdags of gedurende het gedeelte van de zaterdag tijdens hetwelk door of krachtens de wet of bij toepassing van een collectieve overeenkomst aan al de werknemers van de bouwnijverheid of van een tak er van rust is toegestaan;

3° 's zondags;

4° op een feestdag of een dag ter vervanging voor welke een loon toegekend is aan de werknemers van de bouwnijverheid of van een tak er van door of krachtens de besluitwet van 25 februari 1947 betreffende het toekennen van loon aan de arbeiders gedurende een zeker aantal feestdagen per jaar.

Art. 5.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, mogen de werken, opgesomd in artikel 1, niet worden uitgevoerd door personen die elders gebonden zijn door een arbeidsovereenkomst, krachtens welke zij dagelijks normale prestaties verrichten, om het even of zij al dan niet bedoeld zijn in deze wet.

L'arrêté royal doit être motivé dans la mesure où l'un de ces avis n'est pas suivi.

Les organismes consultés disposent d'un délai de deux mois pour donner leur avis. À l'expiration de ce délai, il peut être passé outre.

Art. 3.

Ne tombent pas sous l'application de la présente loi :

1° les travaux exécutés par le maître de l'ouvrage lui-même, seul ou assisté seulement de son conjoint ou de parents ou d'alliés jusqu'au 4e degré inclusivement;

2° les travaux occasionnels notamment d'intérêt domestique dont la valeur, la durée et la fréquence ne dépassent pas des maxima à déterminer par le Roi;

3° les travaux exécutés à titre accessoire dans une entreprise dont l'activité ne relève pas de la compétence de la Commission paritaire nationale de la construction, pour autant qu'ils soient effectués par le personnel de cette entreprise;

4° le travailleur indépendant en ce qui concerne les prestations fournies par lui, seul ou assisté d'aidants familiaux, s'il est établi que ces aidants sont connus en cette qualité par la caisse mutuelle d'allocations familiales à laquelle le travailleur indépendant est affilié et pour autant qu'il soit :

a) immatriculé au registre du commerce comme entrepreneur de travaux compris parmi ceux visés à l'article 1er;

b) connu du ou ait avisé le contrôleur des contributions directes de son ressort de sa qualité de travailleur indépendant exerçant une activité professionnelle comprise dans l'énumération figurant à l'article 1er;

c) affilié à une caisse mutuelle d'allocations familiales pour lui et ses aidants familiaux.

Il incombe au travailleur indépendant qui effectue des travaux prévus à l'article 1er sans observer les règles fixées par la présente loi, d'apporter la preuve qu'il répond aux conditions fixées à l'alinéa 1er, 4e du présent article.

Art. 4.

Les travaux énumérés à l'article premier ne peuvent être exécutés :

1° avant sept heures et après dix-huit heures;

2° éventuellement le samedi ou durant la partie de la journée du samedi pendant laquelle il est accordé repos à tous les travailleurs de l'industrie de la construction ou d'une branche de celle-ci par ou en vertu de la loi ou par application d'une convention collective;

3° le dimanche;

4° un jour férié ou un jour de remplacement pour lequel un salaire est accordé aux travailleurs de l'industrie de la construction ou d'une branche de celle-ci par ou en application de l'arrêté-loi du 25 février 1947 relatif à l'octroi de salaire aux travailleurs pendant un certain nombre de jours fériés par an.

Art. 5.

Sous réserve des dispositions de l'article 3, les travaux énumérés à l'article 1er ne peuvent être exécutés par des personnes engagées par ailleurs dans les liens d'un contrat de louage de travail, en exécution duquel elles accomplissent des prestations journalières normales qu'elles soient ou non visées par la présente loi.

De Koning kan de normale dagelijkse duur van zekere prestaties bepalen, na raadpleging van het nationaal paritaire comité van de rijverheid waarvan ze afhangen, hetzij voor gans het grondgebied van het Rijk, hetzij voor zekere gewesten; in dit laatste geval, indien deze prestaties afhangen van een gewestelijk paritaire comité, dient dit eveneens geraadpleegd.

Het geraadpleegd comité brengt zijn advies uit binnen de twee maand; na het verstrijken van deze termijn is het advies niet meer vereist.

Art. 6.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, worden de personen, tewerkgesteld aan werken in artikel 1 opgesomd, zonder ingeschreven te zijn in het handelsregister in hoedanigheid van aannemer van dergelijke werken, vermoed verbonden te zijn door een arbeidsovereenkomst en loon betaald te zijn dat overeenstemt met de bedragen bepaald, voor de werken van dezelfde aard, door de kollektieve overeenkomsten.

Bij gebreke van kollektieve overeenkomst stemt het vermoede loon overeen met het loon dat bepaald wordt door de gewoonten van het beroep en van de streek.

Art. 7.

Onverminderd alle andere wettelijke bepalingen, mogen uitgevoerd worden buiten de voorwaarden voorzien in de artikelen 4 en 5, voor zover de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg er van werd ingelicht op de wijze en binnen de termijn door de Koning bepaald :

a) de werken waarvan de uitvoering niet kan onderbroken noch uitgesteld worden en inzonderheid de werken welke uitgevoerd worden om een overkomen of dreigend ongeval te verhelpen of te voorkomen; de dringende werken aan machines of aan materieel, de werken opgedrongen door overmacht of een onvoorzien noodwendigheid, voor zover de uitvoering er van buiten de gewone arbeidsuren volstrekt noodzakelijk is om een ernstige belemmering in de gewone gang van het bedrijf te voorkomen;

b) de werken waarvan de uitvoering slechts kan plaats hebben op bepaalde uren en inzonderheid de voorbereidende of aanvullende werken welke noodzakelijk moeten verricht worden buiten de voor de algemene voortbrengingsarbeid gestelde tijd;

c) de werken waarvan de aard niet toelaat de voor hun uitvoering nodige tijd nauwkeurig te bepalen;

d) de werken van algemeen belang welke na raadpleging van het Nationaal Paritaire Comité van het bouwbedrijf, door de Koning bepaald worden. Dit comité brengt zijn advies uit binnen de twee maand; na het verstrijken van deze termijn is het advies niet meer vereist.

Art. 8.

Onverminderd alle andere wettelijke bepalingen, mogen de werken met wisselploegen uitgevoerd worden buiten de bij artikel 4 bepaalde voorwaarden.

Art. 9.

Onverminderd de plichten welke de ambtenaren van de gerechtelijke politie zijn opgelegd, worden de ambtenaren en agenten door de Koning aangesteld, er mede belast te waken over de naleving van deze wet en de inbreuken er op vast te stellen.

Hun vaststellingen worden opgetekend in processen-verbaal die gelden tot het tegenbewijs. Een afschrift er van wordt aan de overtrijder, op straffe van nietigheid, binnen 7 dagen overgemaakt.

Le Roi peut fixer la durée journalière normale de certaines prestations après consultation de la commission paritaire nationale de l'industrie dont elles relèvent soit pour l'ensemble du territoire du Royaume, soit pour certaines régions; dans ce dernier cas, si ces prestations relèvent de la compétence d'une commission paritaire régionale, celle-ci doit également être consultée.

La commission consultée fait connaître son avis dans les deux mois, faute de quoi il peut être passé outre.

Art. 6.

Sous réserve des dispositions de l'article 3, les personnes occupées à des travaux énumérés à l'article 1er sans être immatriculées au registre de commerce au titre d'entrepreneur de tels travaux, sont présumées engagées dans les liens d'un contrat de louage de travail et être rémunérées au taux prévu par les conventions collectives pour les travaux de même nature.

A défaut de convention collective, la rémunération présumée est celle fixée par les usages de la profession et de la région.

Art. 7.

Sans préjudice de toutes autres dispositions légales, peuvent être exécutés en dehors des conditions prévues aux articles 4 et 5, pour autant que le Ministre du Travail et de la Prévoyance sociale en ait été avisé de la manière et dans le délai fixé par le Roi :

a) les travaux dont l'exécution ne peut être interrompue ou retardée et notamment les travaux entrepris en vue de faire face à un accident survenu ou imminent, les travaux urgents effectués aux machines et au matériel, les travaux commandés par une force majeure ou nécessité imprévue, pour autant que leur exécution, en dehors des heures normales de travail, soit indispensable pour éviter une entrave sérieuse à la marche normale de l'exploitation;

b) les travaux dont l'exécution ne peut avoir lieu qu'à des heures déterminées et notamment les travaux préparatoires ou complémentaires qui doivent nécessairement être effectués en dehors du temps assigné au travail général de production;

c) les travaux dont la nature ne permet pas de déterminer le temps nécessaire à leur exécution;

d) les travaux d'intérêt général déterminés par le Roi, après consultation de la Commission paritaire nationale de l'industrie de la construction, laquelle fait connaître son avis, dans les deux mois, faute de quoi il peut être passé outre.

Art. 8.

Sans préjudice de toutes autres dispositions légales, les travaux exécutés par équipes successives peuvent être effectués en dehors des conditions prévues à l'article 4.

Art. 9.

Sans préjudice des devoirs qui incombent aux officiers de police judiciaire, les fonctionnaires et agents désignés par le Roi sont chargés de surveiller l'exécution de la présente loi et de constater les infractions qui y sont commises.

Leurs constatations sont consignées dans des procès-verbaux, qui font foi jusqu'à preuve du contraire. Copie en est adressée au contrevenant dans les sept jours, à peine de nullité.

De ambtenaren en agenten aangesteld overeenkomstig lid 1 hebben vrije toegang, bij dag en nacht, tot de werven en *lokalen* waar de bij artikel 1 bedoelde werken worden uitgevoerd of vermoedelijk worden uitgevoerd. Nochtans hebben zij geen toegang tot de plaatsen die op het ogenblik van de controle als woning worden gebruikt, maar wel tot hun aanhorigheden tussen 5 en 21 uur.

Art. 10.

Worden gestraft met geldboete van 26 frank tot 2.000 fr. de werkgevers, hun lasthebbers of hun aangestelden die de in artikel 1 bedoelde werken hebben doen of laten uitvoeren buiten in deze wet bepaalde voorwaarden.

Er bestaan zoveel inbreuken als er arbeiders worden tewerkgesteld in strijd met de bepalingen van de wet; bij afwijking van artikel 60 van het Strafwetboek mag het totaal der straffen het dubbele van het bij het voorgaande lid bedoogde maximum overschrijden.

Worden gestraft met dezelfde straffen, de meester van het werk, zijn orgaan, zijn lasthebber of zijn aangestelde, die de in artikel 1 van deze wet bedoelde werken, heeft doen of laten uitvoeren buiten de voorwaarden in de wet gesteld, door een aannemer die alleen werkt, en deze aannemer zelf.

Worden met dezelfde straffen gestraft, de personen vermeld in artikel 5 die de bepalingen van dit artikel niet in acht nemen.

Art. 11.

Iedereen die het bij artikel 10 georganiseerde toezicht verhindert, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 tot 6 maanden en een geldboete van 100 tot 5.000 frank, of slechts met één van deze straffen, onverminderd de gebeurlijke toepassing van de straffen voorzien bij de artikelen 269 tot 274 van het Strafwetboek.

Art. 12.

Iedereen die gestraft werd bij toepassing van de artikelen 10, of 11, en die binnen het jaar na de veroordeling, een nieuwe inbreuk pleegt welke door een van deze bepalingen wordt bestraft, kan veroordeeld worden tot een straf welke tot het dubbel van het voorziene maximum kan bereiken.

Art. 13.

De werkgevers zijn met hun lasthebbers of aangestelden hoofdelijk verantwoordelijk voor het betalen van de geldboeten ten laste van dezen uitgesproken wegens inbreuken op deze wet.

Art. 14.

De strafvordering, ingevolge een inbreuk op deze wet, verjaart na één jaar, te rekenen van de dag waarop de inbreuk begaan werd.

Art. 15.

Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven omschreven in deze wet.

Les fonctionnaires et agents désignés conformément à l'alinéa 1e peuvent pénétrer librement de jour et de nuit dans les chantiers et locaux où sont effectués ou présumés être effectués des travaux visés à l'article 1e. Toutefois, ils ne peuvent pénétrer dans les locaux qui, au moment du contrôle, servent exclusivement à l'habitation, mais bien dans leurs dépendances, entre 5 et 21 heures.

Art. 10.

Seront punis d'une amende de 26 à 2.000 francs, les employeurs, leurs mandataires ou leurs préposés qui auront fait ou laissé exécuter les travaux visés à l'article 1e de la présente loi en dehors des conditions fixées par celle-ci.

Il y a autant d'infractions qu'il y a de travailleurs occupés en violation des dispositions de la loi et par dérogation à l'article 60 du Code pénal, le total des peines pourra excéder le double du maximum prévu à l'alinéa précédent.

Seront punis des mêmes peines, le maître de l'ouvrage, son organe, son mandataire ou son préposé, qui aura fait ou laissé exécuter des travaux visés à l'article premier de la présente loi en dehors des conditions fixées par celle-ci par un entrepreneur travaillant seul, et cet entrepreneur lui-même.

Seront également punies des mêmes peines les personnes dont mention à l'article 5, qui ne respectent pas les dispositions prévues par cet article.

Art. 11.

Sans préjudice de l'application éventuelle des articles 269 à 274 du Code pénal, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à six mois et d'une amende de 100 à 5.000 francs ou d'une de ces deux peines seulement, quiconque aura mis obstacle à la surveillance organisée en vertu de l'article 10.

Art. 12.

Quiconque ayant été condamné en application des articles 10 ou 11, aura commis dans l'année à compter de la date de cette condamnation, une nouvelle infraction punie par l'une de ces dispositions, pourra être condamné à une peine allant jusqu'au double du maximum prévu.

Art. 13.

Les employeurs sont solidiairement responsables avec leurs mandataires ou préposés, du paiement des amendes prononcées à charge de ceux-ci du chef d'infractions à la présente loi.

Art. 14.

L'action publique résultant d'une infraction à la présente loi est prescrite après une année à compter du jour où l'infraction a été commise.

Art. 15.

Le Livre I^e du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85 sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.